

Het Bruuijsel

Vogelwacht Uden e.o.

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : Liesbeth Verkaar
Oliemolenstraat 53, Uden
Tel.: 0413-265397
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Johan van Roosmalen en Theo Versteegden (a.i.).
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, rekeningnummer: 60.99.68.254

“HET BRUUIJSEL” - nummer 4 - 2006

- Redactieleden** : Liesbeth Verkaar, Jolanda Rutten, Adrie Nijssen,
Jan-Willem Hermans, John Hermans en Peter Noy.
- Corrector** : Mia van der Crujsen
Lavasveld 68, Veghel
Tel.: 0413-343146
E-mail: miavandercrujsen@home.nl
- Eindredactie + kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Omslag** : Graphiset B.V. te Uden.
- Drukwerk** : Theo Thijssen en Wim Hoefs (faciliteiten: Basisschool De Vlonder)
- Verspreiding** : Sandra van de Burgt en Lies Schoenmakers.

“HET BRUUIJSEL” verschijnt 4x per jaar in een oplage van 225 exemplaren

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047

Website Vogelwacht : www.vogelwachtuden.nl

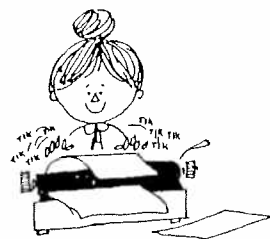
We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave	Redactie	02
Mededelingen Redactie.....	Jolanda Rutten	03
Van de Bestuurstafel... ..	Liesbeth Verkaar	04
Herfstexcursie Terschelling 2006 inleiding	Peter Noy	06
Excursieverslag van een 'eerstejaars vogelaar'	Mia van der Cruijssen	07
Terschelling, zaterdag 7 oktober.....	Henk Arnoldussen	09
Terschelling, zondag 8 oktober.....	Jan-Willem Hermans	10
Terschelling, maandag 9 oktober	William van der Velden	11
Terschelling, dinsdag 10 oktober.....	Harrie Vonk	12
Terschelling, woensdag 11 oktober	Theo Veldpaus	13
Het zijn de kleine dingen die het doen	Marlies Noy	13
Vogelwaarnemingen excursie Terschelling 2006	Jan Verhoeven	14
In gesprek met... Sandra van de Burgt.....	Liesbeth Verkaar	15
De kleine vogel	Adrie Nijssen	17
Vogel onder de Loep... 'de Boomklever'	Pedro van den Acker	18
Bijzondere Waarnemingen.....	Peter van de Braak	19
Populair Wetenschappelijk... ..	Joop Bergsma	20
Canada; 'The Indian Summer'	Adrie Nijssen	22
Resultaten Vogelteldag 2006	Peter van de Braak	23
Nieuwe records op 'Telpost de Brobbelbies'	Leo Ballering	24
Wetenswaardigheden... ..	John Hermans	25
The Mystery Birdavond	Marlies Noy	28
Werkgroep Oeverzwaluwen.....	Marc Poulussen	28
Uilenwandeling Bezoekerscentrum Slabroek	Stijn van Gils	29
De Harde Notenkraker	Leo Ballering	30
Werkdag VLU - Nationale Natuurwerkdag	Jan-Willem Hermans	31
JeugdVogelwacht	Stijn van Gils	32
Vogelrijke excursie Maasvlakte - Rotterdam / Zeeland.....	Peter van de Braak	34
Vogels in onze tuin (slot).....	Jolanda Rutten	35
Overleg Staatsbosbeheer én Natuur & Milieu	Jan-Willem Hermans	36
Natuurgebied 'De Brobbelbies'	Wim Gremmen	37
Bijzonderheden uit de Vogelwacht - Winkel.....	Jacques Raats	40
Activiteiten werkgroepen Vogelwacht Uden.....	Redactie	42
Wat doet Vogelwacht Uden?	Redactie	44
Advertenties	Redactie	45

Mededelingen van de Redactie

De winter komt eraan. Tenminste... de kalender zegt van wel, maar de natuur weet het nog niet zo zeker. Als ik zie dat er bij ons in de tuin weer een perenboom in bloei staat en de kuipplanten nog niet eens allemaal 'ingekuuld' zijn, dan zou het best mei of september kunnen zijn. Ook de waterstand in de poel zou aangeven dat de zomer nog maar net achter de rug is. Normaal gesproken zouden alle herfstbuien de poel toch aardig gevuld moeten hebben, maar dit jaar heeft de regen 'vakantie gehouden'. En of ik dat nu zo erg vind weet ik niet, eigenlijk is het juist wel leuk dat de natuur lekker doet waar die zin in heeft. Elk jaar weer anders, elke keer weer onvoorspelbaar!

Onvoorspelbaar was ook de vondst van de Zwartkopgors door onze jeugdleden, maar inmiddels heeft dat nieuws alle kranten al gehaald. Wel nieuw in dit Bruujsel zijn de verhalen over de diverse excursies, met als hoogtepunt de herfstexcursie naar Terschelling waar maar liefst 43 vogelaars aan meegedaan hebben. Als je geen tijd hebt om regelmatig aanwezig te zijn op 'Ut benkske', maar wel geïnteresseerd bent in de resultaten van onze vogeltrektelpost, lees dan zeker het verhaal van Leo Ballering. Je bent binnen twee pagina's helemaal op de hoogte van alle resultaten en records. Ook worden er 'bijzonderheden' gemeld die niets met vogels te maken hebben. Naar aanleiding van de kinderboekenweek organiseerde de Vogelwacht samen met het Bezoekerscentrum Slabroek een leuke kindertocht. Stijn van Gils schrijft over Plof, die bang is in het donker en of de kinderen dat ook waren kun je zelf lezen... Verder wil ik jullie nog even wijzen op onze rubriek 'In gesprek met...', want lang niet iedereen weet hoe actief Sandra van de Burgt eigenlijk wel is. Bovendien wordt hierin ook beschreven wie er binnen onze vereniging allemaal bezig zijn met de bezorging van het blad en waar ons Bruujsel overal naar toe gaat.

Dan sluit ik af met onze nieuwe kافت. Misschien vond je het heel opvallend en misschien is het je zelfs niet opgevallen. De omslag van ons Bruujsel is helemaal vernieuwd, met nieuwe foto's in een creatieve setting. Toch is de huisstijl prima in tact gebleven waardoor we hopen dat het er nog even vertrouwd uitziet. Met dank daarvoor aan Graphiset uit Uden, die het ontwerp en het drukken van de kافت hebben verzorgd. Maar genoeg over de buitenkant, ik wens jullie heel veel leesplezier met de inhoud van het laatste Bruujsel van 2006. En... mocht er toch nog een echte winter komen: veel plezier met het voederen van de vogels en de wintervogeltelling. En vergeet niet om je persoonlijke belevingen aan ons te schrijven! Rest mij om, ook namens de andere redactieleden, iedereen fijne feestdagen toe te wensen en een goed begin van het nieuwe jaar. Tot ziens op de nieuwjaarsreceptie van het IVN en de Vogelwacht op zondag 7 januari a.s. in de Groenhoeve. Gezamenlijk toasten we dan op het nieuwe jaar!

Namens de Redactie,
Jolanda Rutten

Aanleveren kopij 'Het Bruujsel' in WORD-opmaak!!

De laatste tijd ontvangt de Redactie steeds vaker kopij in een vreemde opmaak (.rtf, kladblok of platte tekst in Outlook Express). Om de kopij sneller te kunnen verwerken en fouten te voorkomen, vraag ik iedereen om bij voorkeur de aangeleverde tekst in een WORD bestand naar het redactieadres te mailen (pknoy@hetnet.nl). Het gekozen lettertype is Times New Roman (lettergrootte: 12 pt.). Probeer zo min mogelijk 'harde returns' in de tekst te plaatsen. Alvast bedankt voor de medewerking. Voor jullie een kleine moeite, voor ons een groot plezier!

Peter Noy

Van de Bestuurstafel...

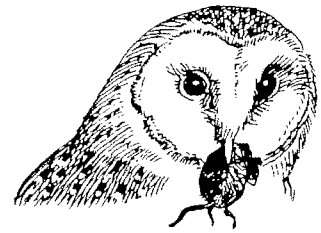
We blijven een zeer actieve vereniging, waarin van alles gebeurt. Een opsomming van de belangrijkste gebeurtenissen of beslissingen in het laatste kwartaal van 2006 volgt hieronder.

- **Vervanging laptop en beamer**

We hebben een nieuwe laptop en beamer aangeschaft. Deze zijn nodig voor de verschillende diapresentaties, de vogelcursus en foto-opslag. We hebben beslag kunnen leggen op een mooie aanbieding bij Dell. Hiermee is in de begroting al rekening gehouden. De oude beamer en laptop (toentertijd een gewonnen prijs) zijn in drie jaar afgeschreven. Met deze aanschaf kunnen we weer jaren vooruit.

- **Inrichting vitrine**

Er zijn plannen om de vitrine in de Groenhoeve helemaal opnieuw in te richten. Er komen opgezette vogels in die in de Maashorst voorkomen. Ook is er het plan om een webcam in de Kerkuilenkast op de zolder van de Groenhoeve te plaatsen. Hierdoor kunnen bezoekers van de Groenhoeve het uilenpaar 'live' op een monitor bekijken. Er komt uitleg bij en een Kerkuilenkast als voorbeeld. Dit plan moet nog verder uitgewerkt worden.

- **Jaaragenda 2007**

Er is weer een jaaragenda 2007 gemaakt. We willen voor de publiekswandelingen een rouleersysteem maken voor de gidsen. Dan weten we vooraf wie er zal zijn als gids en staan we niet voor verrassingen bij een grote opkomst. Voor de excursies willen we per excursie iemand aanwijzen die de excursie voorbereidt. Dit kan een bestuurslid zijn, maar ook een gewoon lid.

- **Dialezingen**

Edward Sliwinski van de Vogelwerkgroep Oss houdt op 25 januari a.s. een lezing over 'de Boomvalk in Brabant'. Sommigen van onze leden die het afgelopen voorjaar in Heeswijk naar deze lezing zijn geweest, waren erg enthousiast. De afgelopen lezingen van John Hermans over Spitsbergen en Chris van Rijswijk over 'Vogels in Nederland' waren beiden een groot succes met gemiddeld zestig tot zeventig bezoekers per avond. Alles liep weer op rolletjes. Ook de lezing die Jan-Willem Hermans gaf bij het IVN/Groei en Bloei over 'Vogels in de tuin' was een groot succes.

- **'Zilveren Goudhaantje'**

Onze Goudhaantjes van de afgelopen jaren krijgen allemaal een zilveren Vogelwachterspeld. (goud is wel toepasselijker, maar wel erg duur!). Joop Bergsma, Peter Noy en Leo Ballering kregen er een tijdens de laatste ledenvergadering. Toy Janssen, John Hermans, Theo Thijssen en Wim Hoefs hebben er nog een tegoed.

- **Vogelcursus in Cuijk**

Deze wordt vanaf donderdag 27 oktober in Cuijk gegeven voor dertig mensen door Jan-Willem, Joop en Liesbeth. De cursus verloopt prima en er zijn ook twee excursies in de Maashorst geweest met de cursisten. In het voorjaar komen de cursisten nog een keer mee wandelen om de zomervogels en de vogelzang te leren.

- **Blokhut nieuwe stijl**

Er gaat nu een begin gemaakt worden met het ontwerp van een soort 'paraplu' op de plaats waar de oude Blokhut heeft gestaan. Er komen informatieborden en je kunt er schuilen. Lambèr Mickers maakt het ontwerp en Joop Bergsma heeft voor de sponsors gezorgd.

- **Jopie Jonkers,**

Een van onze trouwe leden, heeft haar lidmaatschap opgezegd, omdat ze niet meer in staat is actief te zijn binnen onze club. Ze bedankt de Vogelwacht voor alle opgedane kennis en alle gezelligheid in al die jaren.

- **Stuurgroep Maashorst**

Deze groep mensen blijft zeer actief. Ons bestuur krijgt alle verslagen en dat zijn er heel veel. Er wordt gewerkt aan het maken van aantrekkelijke entrees tot de Maashorst en ze willen met een natuurbeheersplan het beheer van de hele Maashorst op elkaar afstemmen, om gemakkelijker met elkaar te kunnen communiceren. Nu wordt de Maashorst nog beheerd door de gemeentes Uden, Landerd, Bernheze, Oss, Staatsbosbeheer en particuliere eigenaren. Een mooi initiatief.

- **Leo Ballering in 'Vogeljaar'**

Onze club wordt steeds bekender, nu ook al bekendheid voor onze club door een artikel in het blad 'Vogeljaar' Leo schrijft hierin over zijn ervaringen met nestkastcontroles. Hij vraagt zich af of Winterkoningen ook in nestkasten broeden (dit is niet gebruikelijk). Hij trof al een paar keer een keurig geweven bolletje aan met een duidelijke ingang. Eerst werd aan een muis gedacht, maar de kast zat vol nestmateriaal. Ook het tijdstip was vreemd: vóór 13 maart en ná 13 juni. Toch wijst alles erop dat het een Winterkoning geweest moet zijn! Later werd er nog een Bosmuis aangetroffen, die een heel ander nestje had. Leo kreeg vele reacties op zijn artikel.

- **Jubileumboek Vogelwacht**

We hebben weer een bijeenkomst gehad om ons jubileumboek gestalte te geven. In februari 2008 bestaan we vijftientwintig jaar en willen we een boek uitgeven over vogels in Uden en omgeving. Verschillende gebieden worden beschreven met bijbehorende wandelingen en de meest voorkomende vogels.

- **Van jeugdlid naar volwassen lid**

Thijs Fijen, een van onze jeugdleden, heeft zich over laten schrijven als volwassen lid. Hij is nu zestien en dat is erg goed voor onze club om de vergrijzing tegen te gaan. Waarschijnlijk zullen er nog een paar jeugdleden volgen. Thijs heeft zijn sporen al verdiend met het vinden van de zeer zeldzame Zwartkopgors in Zeeland. Hiermee haalde hij verschillende (kabel)kranten.

- **Nieuwe leden**

De Vogelwacht blijft maar groeien, nog even en we zitten aan de 250 leden (nu 245). Vorig kwartaal ging er iets mis met het vermelden van de nieuwe leden. Daarom nu de leden van het afgelopen half jaar: William Dijsselbloem uit Handel, Gert van Leeuwen uit Heesch, Ton Smits uit Berlicum, Els Loeffen uit Velp (NB), Gerrit van Eenbergen en zijn zus uit Nistelrode, Ineke en Peter Kleijnen uit Stevensbeek (weer opnieuw lid, ze konden toch niet zonder ons!) en Thijs Fijen uit Veghel. Verder zijn uit Uden de volgende mensen lid geworden Ron en Ellen van Rossum, Antonnette Klören, Harrie Clemens, Ans van der Putten en Ton van Beurden.

- **Nieuwjaarsreceptie op zondag 7 januari 2007**

Dit jaar is onze club weer aan de beurt om deze dag te organiseren, samen met het IVN. We zullen enkele korte dialezingen laten zien en een quiz houden. Ook is er natuurlijk tijd vrij gemaakt om te proosten en elkaar een goed 2007 toe te wensen.

Namens het Bestuur wil ik al onze (bijna 250!) leden heel fijne feestdagen wensen en een goed, gezond en vogelrijk 2007! Graag tot ziens op onze nieuwjaarsreceptie van zondag 7 januari 2007.

Liesbeth Verkaar

Herfstexcursie Terschelling 2006

Inleiding... door Peter Noy

Van zaterdag 7 tot en met woensdag 11 oktober 2006 zijn we met maar liefst 43 enthousiaste vogelaars op herfstexcursie naar Terschelling geweest. Een record aantal deelnemers, het vorige record was van 1994. We zijn toen met 42 deelnemers naar Ameland geweest (met bus). Dat zo'n excursie leeft onder de leden blijkt uit het jaarlijks toenemende aantal excursiegangers. Er wordt wel eens gevraagd; "waarom ga je niet met de bus?" Los van de hogere kosten, vind ik het bezwaarlijk om 's morgens in alle vroegte familieleden te laten rijden om de deelnemers naar het vertrekpunt te brengen. Dat geldt omgekeerd ook weer voor het ophalen. Met eigen vervoer ben je daar een stuk flexibeler in. Er moeten onderweg altijd wel mensen uit de auto voor een sanitaire stop. Er komen mensen later op het eiland of moeten eerder weg. We rijden altijd in groepjes van maximaal vier auto's. Tot nu toe is gebleken dat dat uitstekend werkt.

Wie gingen er mee? Riky Alma, Henk Arnoldussen Ad Bekkers, Jan van Bergen, Tiny en Riet van Boekel, Sandra van de Burgt, Will van de Crommert, Mia van der Cruijssen, Tiny en Francien van den Elsen, Jan-Willem Hermans, John Hermans, Petra Hermens, Leo van den Heuvel, Martin de Jager, Toy Janssen, Connie Koenen, André Kuipers, Willy van Lanen, Chris van Lieshout, Peter Noy, Marlies Noy, Theo Peters, Marc Poulussen, Jacques Raats, Carel van der Sanden, Lies Schoenmakers, Jan van den Tillaart, Annelies Timmerman, Emmy Veeger, William van der Velden, Theo Veldpaus, Jan Verhoeven, Lambert en Hermien Verkuijlen, Arend Vermaat, Theo en Dorien Versteegden, Annie Vervest, Peter Vlamings, Harrie Vonk en Ad van Wanrooij.

Ons onderkomen dit jaar was de vertrouwde Stayokay (vroegere Jeugdherberg), nabij de jachthaven van West-Terschelling. Qua comfort en luxe staat zij bovenaan voor wat betreft de mogelijk eilandaccommodaties, waar de Vogelwacht gebruik van kan maken. De heenreis op zaterdag verliep voorspoedig, zodat we ruim op tijd op het bovendek van de veerboot stonden. Fototoestellen, verrekijkers en telescopen in de aanslag. De weersomstandigheden waren de eerste dag herfstachtig. Een stormachtige wind (8 Beaufort) deed je vermoeden dat het ook nog écht kan waaien in Nederland. Het liedje van Boudewijn de Groot: 'hoe sterk is de fietser...' spookte constant door mijn hoofd. Er is gedurende vijf heerlijke dagen weer heel wat gevogeld (123 soorten!), gefietst, gewandeld, gekletst, gelezen, gelachen, gegeten, gedronken, gerust, geslapen en weer naar huis. Kortom een lang weekend om 'in te lijsten'. Volgend najaar is Schiermonnikoog weer aan de beurt. We hebben van 13 tot en met 17 oktober 2007 een aantal bedden gereserveerd in Groepsaccommodatie 'De Oorsprong'. Tot ziens bij de volgende excursie!

Excursieverslag van een eerstejaars vogelaar

Woensdagavond 11 oktober. Hier zit ik dan, achter mijn PC, nog na te genieten van mijn eerste meerdaagse excursie naar Terschelling. Tevens wil ik op deze manier mijn complimenten overbrengen aan de organisatie die het toch maar weer ieder jaar opnieuw presteert om zo'n dertig tot veertig mensen enthousiast te krijgen voor de eilandexcursie. Dit jaar bestond de groep uit drieënveertig vogelaars. Zaterdagochtend vroeg uit de veren om om klokslag zes uur bij de Groenhoeve aanwezig te zijn. Na een autorit van bijna drie uur en een bootreis van ruim twee uur arriveerden we rond het middaguur op Terschelling waar de fietsen al klaar stonden. En zoals het een goed vogelaar betaamt, stonden ze te popelen om aan de slag te gaan. Er moest 'gescoord' worden! Hoe dat allemaal in zijn werk ging wist ik niet, dus fietste ik braaf met 'n groepje mee. Wel had ik er rekening mee gehouden om met 'n paar 'deskundigen' op stap te gaan, met de kans op een zo groot mogelijk succes. Daar zou ik vast wel wat van opsteken! Het weer was die eerste dag prima hoewel het stevig waaide. Zo hard zelfs dat het onmogelijk was om mijn verrekijker stil te houden zodat ik weinig of niks kon herkennen en de meeste wadvogels zaten ver weg. Dat was geen probleem want een goed uitgerust vogelaar beschikt over goed materiaal dus ik mocht regelmatig door de telescoop kijken naar die fascinerende hoeveelheid wadvogels. Omdat ik me een beetje voorbereid had wist ik zo ongeveer welke vogels we te zien zouden krijgen, maar toen ik ze allemaal tegelijk zag begon het me toch wel een beetje te duizelen en de moed zakte me al bijna in de schoenen. "Waar ben ik aan begonnen!" Maar wie 'A' zegt, moet ook 'B' zeggen, dus ik hield de moed er dapper in, al werd ik zwaar op de proef gesteld want na elke stop liep de score op en ik zag alleen maar vogels op lange poten en meeuwen. Daarbij kwam ook nog dat we steeds meer tegenwind kregen en het fietsen óók nog moeilijk werd. Ik vond het dan ook niet erg dat de eerste dag erop zat. 's Avonds na de maaltijd kwam de 'checklistceremonie' en bleek dat er zesentachtig soorten gezien waren. Daar moest op gedronken worden! En in de bar van ons gezellig 'Stayokay' hostel werd de eerste avond goed ingeluid. De meeste hielden het echter niet zo lang vol omdat de dag al vroeg begonnen was en ik lag dan ook al om tien uur in mijn 'hoogslaper' en deelde de kamer samen met drie andere dames. Op de boot hadden we al nader kennis gemaakt dus we waren al een beetje aan elkaar gewend. Dat zou al snel beter worden want samen op één kamer maakt vertrouwd! Zo durfde ik 's morgens te onthullen dat ik bijna niet geslapen had. Het was trouwens goed te zien want ik kon nauwelijks mijn ogen open krijgen en had vreselijke wallen. Gelukkig is het allemaal goed gekomen en heb ik de rest van de tijd voortreffelijk geslapen.

De volgende dag stond er veel wind en ik hoopte maar dat het groepje waar ik me bij aangesloten had niet weer langs het wad terug zou gaan want ik voelde nog mijn knieën van de vorige dag. We begonnen dan ook in het bos en kwamen uiteindelijk via de duinen toch weer langs het wad terecht in de middag, want daar waren tenslotte de meeste vogels te zien. Ik leerde die dag toch wel een paar soorten waaronder de Graspieper want die hoorde je overal en ook het verschil tussen een Grote- en Kleine Mantelmeeuw. Het werd er trouwens ook steeds gezelliger op want er werd naast het serieuze vogelwerk ook grappen gemaakt. En juist die grote verscheidenheid aan mensen maakte het zo gezellig. Je had er uitgesproken lolbroeken bij en doodserieuze en dat nodigde uit tot uitdagingen. Ik heb dan ook heel wat afgelachen.

Die tweede dag was achteraf gezien een tamelijk matte dag geweest met weinig nieuwe resultaten dus er werd besloten om de volgende dag maar eens aan het echte werk te beginnen en er werd gekozen voor de Boschplaat. Niet met de fiets maar met de bus. Dat klonk mij als muziek in de oren want ik wilde mijn benen wel wat rust gunnen na twee dagen windkracht acht. Na een gezellige busrit hadden we er zin in en dus op naar de Boschplaat! Er was wel verteld dat op enig moment het pad ophield en dat het struinen kon beginnen, maar dan zag je nog eens wat! Op zijn minst een Slechtvalk. En het zou allemaal vastgelegd worden door de fotograaf die trouwens ook de hele route uitgestippeld had, dus er kon niks mis gaan. Maar al gauw kwamen de eerste obstakels. Hekken, waar overheen geklommen moest worden en water, heel veel water, wat niet te omzeilen viel dus gewoon er doorheen banjeren. Die arme Marlies! Binnen de kortste keren waren haar voeten kletsnat want de schoenen waren niet helemaal waterdicht. En ze had net als ik, gehoopt op een rustig dagje wandelen. Het bleek een 'survival of the fittest' te zijn en het ergste moest die dag nog komen. Gelukkig was het weer prachtig en konden we zo nu en dan uitrusten op een heuveltop en uitkijken naar iets spannends. En ja hoor, daar was ie dan... misschien! Heel in de verte op een paaltje. Moeilijk te zien, zelfs met de telescoop, maar het leek op een roofvogel. Dus dan maar even gaan kijken voordat we terug zouden gaan, want we hadden tenslotte nog niet veel bijzonders gezien. En met de huidige communicatiemiddelen hielden de Vogelwachters contact. De hilariteit bij de dames was dan ook groot toen ze meldde dat het een gewone Kraai was in plaats van een Slechtvalk waar ze zó op gehoopt hadden. Dan maar terug naar het pad, maar dat was makkelijker gezegd dan gedaan want het parcours werd steeds moeilijker.

Het werd steeds zompiger en de slootjes werden steeds groter. Gelukkig voor de dames dat er zes galante heren met ons op pad waren. Die zouden ons wel 'n handje helpen, maar als je niet ver kunt springen wat moet je dan? Heel ver aanlopen en dan... net op 't randje springen en vallen zodat die man aan de overkant ook misgrijpt. Jammer voor Marlies die toen nog natter was. De twee 'senior vogelaars', waaronder ikzelf, durfden de sprong niet te wagen en gingen blootsvoets door de sloot. Daar

stond dan alleen nog de fotograaf met z'n kostbare apparatuur. Na veel heen en weer geloop had hij eindelijk het smalste stuk gevonden en waagde de sprong.....! Gelukkig, ook hij had het gered dus hij kon nog slootje springen. Erger kon het volgens ons niet meer worden maar ook daar hadden we ons in vergist want minstens 'n half uur lang was het hindernis lopen. Van de ene pol in het andere gat. En water, overal water en modder. Geen tijd om naar vogels te kijken, alleen zorgen dat je overeind bleef. Na vijf uur op de Boschplaat te hebben vertoefd kwamen we weer op de harde weg en de bus kwam ons al tegemoet. Het was een ervaring om nooit te vergeten. En al hadden we niet veel gezien, het was één van mijn avontuurlijkste dagen en ik heb, samen met Marlies, vreselijk gelachen. Na twee dagen was ik al aardig gewend aan mijn groepje en ik hoopte maar dat ze mij de volgende dag ook weer mee wilde hebben.

Dat wilde ze wel en we gingen het die dag dan ook écht rustiger aandoen. Het was prachtig weer en een genot om door het mooie Terschellingse landschap te fietsen. Na een aantal uren bleek zelfs dat we al meer vogels gezien hadden dan de hele vorige dag. En er waren zeldzame gasten bij zoals de Bladkoning, jammer genoeg door de meeste alleen maar gehoord.

In de duinen konden we genieten van een vlucht Baardmannetjes die zich goed lieten bekijken. Nu nog even naar de Roodhalsgans en op zoek naar de Sneeuwgors die in dezelfde buurt moest zitten. Ook die liet zich zowaar tot op twee meter benaderen en iedereen heeft er mooie foto's van kunnen maken. Ze moesten er wel in tijgersluipgang naar toe. Ook die dag stond weer in het teken van de lach, want we hadden de lolbroek meegenomen. 's Avonds kwam ik dan ook voldaan terug op het honk waar het steeds goed toeven was. Het eten was prima en de avonden werden in ontspannen sfeer in de bar doorgebracht. Gezellig kletsen of kaarten met elkaar onder het genot van een drankje.

De laatste dag had ik in het dorpje wat rondgewandeld, gewinkeld en natuurlijk op een terrasje koffie gedronken, samen met nog twee dames, alvorens we om twaalf uur richting boot gingen. Het weer was prachtig en we hebben de hele overtocht bovendeks doorgebracht. De verrekijker werd regelmatig gehanteerd want er was genoeg te zien. Zelfs onze vertrouwde Roodborstjes vlogen mee. Wat mij ook verbaasde was de hoeveelheid vlinders in de lucht. Volgens kenners waren dat ook trekkers die naar warmere oorden vlogen. Met een mooie ervaring rijker kwam ik om zes uur thuis en het gewone leven kon weer beginnen, maar niet zonder eerst mijn ervaring op papier te hebben gezet. Ik wil dan ook de organisator, Peter Noy, bedanken voor de voortreffelijke dagen. Ze waren top! En al die vogelaars, waar ik zo gezellig mee heb gevogeld, bedankt voor de leerzame tips en ik hoop nog vaak aan de excursies te kunnen meedoen.

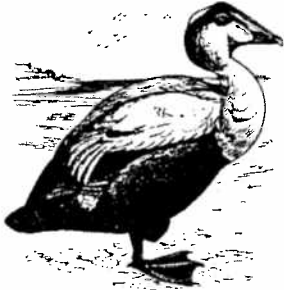
Mia van der Cruisen

Zaterdag 7 oktober door Henk Arnoldussen

's Avonds tevoren hadden we nog even een wandeling gemaakt waar we om acht uur van thuis kwamen. Even Jacques Raats bellen om te vragen hoe laat ik bij hem moest zijn de volgende ochtend. Jan-Willem zou ons daar op halen. Niet meer nodig want Jack stond al op het antwoordapparaat: "Hallo met Jacques. Henk zorg dat je morgen om half zes op de stoep staat, kom op tijd, we wachten niet hoor". Een overbezorgd bericht, want vogelaars zijn altijd op tijd... toch? Maar het was toch goed dat hij belde want mijn geheugen was een kwartier later geprogrammeerd. Twaalf uur naar bed, de wekker op half vijf, gaan slapen om vervolgens, zoals altijd als we met vakantie gaan, een half uur eerder voor de wekker gaat, klaarwakker! Brood klaargemaakt, ook voor onderweg, koffie gezet en gedronken. Mijn vrouw Coby speelde voor taxichauffeur en we waren ruim op tijd bij Jack. Even later zagen we twee koplampen naderen en ja hoor, Jan-Willem was ook op tijd. We liepen naar het huis van Jacques die al lang en breed klaar stond voor vertrek. Voorwaarts naar Uden via de oude weg, een vijftig kilometerweg. De weg werd met bijna dubbele snelheid bereden omdat de 'lasermannen' toch nog sliepen. Via de A50 langs Ben van Dijk naar de Groenhoeve, waar een drom kijkende schimmen zich heen en weer bewoog. We waren op tijd, kwart voor zes. Peter Noy maakte vlug een telronde en regelde een veilig en gestaag vertrek van het konvooi van twaalf auto's. Een aantal voorzien van een 'bakkie', om elkaar tijdens de reis te begeleiden met af en toe aanwijzingen over vogels die onderweg al te zien waren. De reis verliep voorspoedig en we waren tegen negenen in Harlingen. De zware bagage in de lorrie en wij op de boot linea recta naar het bovendek. De boot vertrok om kwart voor tien met windkracht 5-6 wat samen met de eigen snelheid voor een fikse storm zorgde op het bovendek. Het vogelen op zee werd daardoor wat moeilijker omdat het statief, ons eigen lijf, nogal instabiel was met die storm. Ahoy!... land in zicht! De Brandaris!

Kijk eens, de Noordvaarder staat helemaal onder water. Eenmaal aangemeerd moesten we via een smalle trap en het autodek naar de wal. De boot lag te hoog voor de normale trapuitgang buiten. "Tassen en bagage in de gele bus", riep Peter Noy. "En aan de overkant van de weg kun je de fiets halen." Hup, naar Stayokay, overvloedige bagage naar de zeer nette slaapkamers. En nu, op naar de vogels!

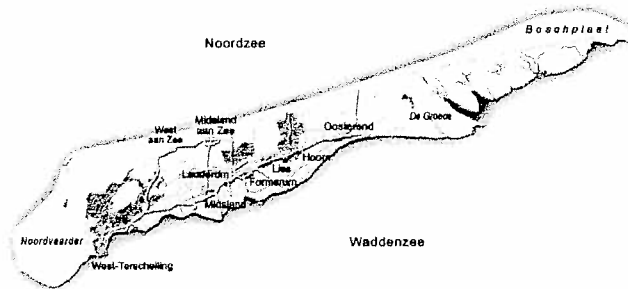
"Nee, eerst gaan we een visje eten bij de viskraam", riepen de gebroeders Hermans eensgezind. En dat is ook zo, je moet als toerist een beetje naar vis ruiken anders word je teveel als toerist gezien door de eilanders. Met een groep van tien vogelaars, waaronder de gebroeders Hermans, broer en zus Noy en nog wat anderen, vertrokken we op de fiets langs de 'Walvis' de duinen in. Overal op de rem om vogels te bekijken. Bij 'Paal 8' werd koffie of warme chocolade met slagroom gedronken en appelgebak gegeten. John nam, zoals gebruikelijk, wat frites met mayo en een frikadel. Aan zee zagen

we de Grote Jager, de Grote- en Kleine Mantelmeeuw, de Zilvermeeuw, Drieteenstrandloper, Eider, Aalscholver en nog veel meer. We fietsten verder naar het dorp Lies en daarna via Formerun naar de waddendijk. Er waren veel oever- en zeevogels te zien. De weg langs de waddenzee werd een test op onze conditie, fietsen in de één en douwen maar! We kwamen, na ongeveer veertig soorten vogels gezien te hebben, aan bij de Stayokay waarna we na een verfrissende douche en een stevige maaltijd nog genoeg energie over hadden om de tellijsten in te vullen en om de nogal grote, maar lekkere, glazen bier te hijsen.

Zondag 8 oktober door Jan-Willem Hermans

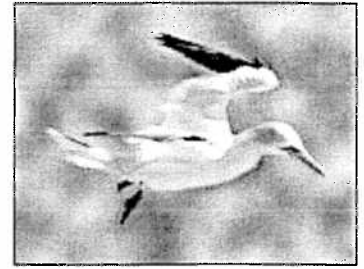
Alweer de tweede dag op het eiland Terschelling en vandaag ook weer fantastisch weer. Na de zeer verzorgde lunch zie je de groepjes ontstaan en vertrekken. Uiteraard de fanatiekste het eerst. Onze groep besloot eerst een eind te lopen om het motto van Terschelling in de botten te voelen. Dit motto komt ook tot uitdrukking in de kleuren van de Terschellingse vlag,

*"Rood zijn de wolken
Blauw is de lucht
Geel zijn de helmen
Groen is het gras
Wit is het zand
Dat zijn de kleuren van
het Terschellingse land"*

Vlakbij de jeugdherberg staat een bunker omgeven door bos. Hier aangekomen zagen we wel enkele Koperwieken, Zanglijsters, Goudhaantjes en bijna alle mezensoorten. De echte trek is toch nog niet begonnen. De aantallen zijn nog klein. Vandaar dat toch de fiets werd opgezocht om de duinen door te gaan en terug via het wad. In de duinen waren de spreeuwen nog niet massaal aan het snoepen van de Duindoornbessen. Het mooie weer heeft dit jaar alles verlaat. De bessen stonden wel mooi te blinken, het schijnt dat deze zeer veel vitaminen -C- bevatten, zeer gezond dus, echter bitter van smaak. Spreeuwen kunnen zich er dronken aan eten. Door gisting komt namelijk alcohol vrij!! Aan de zee waaide het behoorlijk. De Drieteenstrandlopertjes waren weer mooi te zien. Peter Noy, nieuw aankomend fotograaf, heeft geprobeerd deze beestjes op de gevoelige plaat vast te leggen. Te bedenken dat alle drietenen broeden rondom de Noordpool. Van hieruit waaieren ze uit over de stranden van de gehele wereld.

Ook enkele Jan van Genten waren mooi te bewonderen. Tijd om terug te fietsen langs het wad. Dit blijft toch het hoogtepunt van de eilanden. Grote groepen Scholeksters, Steenlopers, Kanoeten, Wulpen, Rosse Grutto's, Tureluurs en Bergeenden. Zelfs nog enkele Kluten. De meeste moeten nog aan de reis naar de Banc d'Arguin beginnen. Dit is een wadgebied voor de kust van tropisch West-Afrika (Mauritanië). In de buurt van de jeugdherberg zaten de Roodhalsganzen mooi tussen de Rotganzen. Normaal kom je deze soort niet tegen hier. Ze behoren te overwinteren in Roemenië. Toch weer een mooie

waarneming. Ook de Sneeuwgorz liet zich prachtig bewonderen. Deze was absoluut niet schuw en kon tot op enkele meters benaderd worden. Bij de waterzuivering hadden we gisteren ook nog mooi een Grote Gele Kwikstaart gezien. Dus hier werd weer even gekeken en niet zonder resultaat. Ook nu weer was deze vogel te zien, samen met een Tureluur, die zijn beste tijd gehad had. Deze Tureluur bewoog op een poot, de andere was verlamd. Hoe lang houdt deze vogel dat hier uit? Na het avondeten werd de balans van alle groepen opgemaakt. Maar liefst vierentwintig nieuwe vogelsoorten, zodat de telling vandaag op 109 soorten kwam. Er werd tot laat nog nageborreld en gekaart, voordat het bed werd ingedoken. Een geslaagde dag was weer ten einde.

Maandag 9 oktober door William van der Velden

Draaien met een volle blaas valt niet mee, maar als je bovenop een stapelbedje ligt wil je ook niet vijf keer per nacht de hele kamer wakker maken! Rond kwart voor zeven houd ik het niet meer en besluit maar op te staan. Het overdrukventiel blijft lang genoeg dicht om de wc-deur achter me dicht te trekken. Jan blijkt van mijn gestommel wakker geworden te zijn en is zich al in zijn Vogelwachterspak aan het hijsen. De andere Jan en Willy kijken wereldvreemd rond en willen volgens mij dat wij zo snel mogelijk aftaaien. Zo gezegd zo gedaan; een ochtendwandeling langs de waterzuivering en door het industrieterreintje levert in ieder geval een frisse neus en mijn eerste Kramsvogel op. Helaas staat ook op Terschelling de vooruitgang niet stil. De bouw van dit industrieterreintje is het eerste geknabbel aan wat eens polder was. Het ontbijt is weer perfect, wat een keus en kwaliteit! Vlug nog even kleien en dan op pad. Meteen na het openmaken van de wc-deur besluit ik dat kleien nog maar even uit te stellen; er zijn al wat pottenbakkers voor geweest! Wat een wonderlijk instrument is een menselijk lichaam toch. We zijn in staat om van iets lekkers en moois iets vormeloos en onooglijks te maken en dan de lucht die daarbij vrij komt!

Wat gebeurt er allemaal tijdens zo'n dag vogelen en de 'after vogelparty?' Ik zal wat anekdotes en zinsneden in volstrekt willekeurige volgorde laten volgen. Alvast een waarschuwing: sommige uitspraken zijn volledig uit hun verband gerukt en mogelijk niet helemaal waarheidsgetrouw!

- Als je midden in polder staat en je moet nodig een grote boodschap doen, dan heb je een probleem. Gelukkig bracht een grote hoop met pakken hooi een oplossing! Helaas voor Mark kwam er een helikopter kijken toen hij net rustig dacht te zitten. Niet geklaagd, de klus geklaard. Banaler wordt het verhaal als een eind verderop een groep collega vogelaars vraagt of er nog ergens iets te zien is. Mark's antwoord: "Je moet daar eens rond die stapel hooipakken lopen, daar zit ergens een Paapje", geeft je toch te denken!
- Wat rookt het daar toch, er ligt zeker een natte post op de kachel.
- De uitspraak van een van de dames: "Ik wil één keer even ergens anders op zitten dan op mijn zadel", leverde een hoop vrijwilligers op.

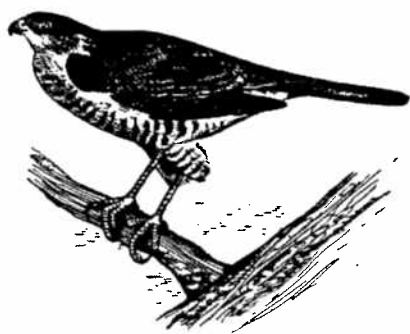
- Bij vogelen is het belangrijk dat je je ogen goed gebruikt. Natuurlijk heb je ook allerlei hulpmiddelen als verrekijkers, telescopen en brillen! Toch komt het voor dat tijdens zo'n vogeldag mensen (mannen) problemen hebben met kijken. De hele tijd maar klagen: "Ik zie geen zak, ik moet weer eens naar de opticien." Blijken bepaalde gapers 's morgens bij het opstaan elkaars bril opgezet te hebben. En niemand iets in de gaten zelfs hun eigen vrouwen niet!
- Hoe zwart moet een Zwarte Rotgans zijn?
- 'Trouwen' is net als in je boks pissen; efkes warm en heel lang koud.

Zo wordt er tijdens zo'n dag vogelen een hoop meegemaakt en een nog grotere hoop klets verkocht. Voor de rest hebben we deze dag op ons dooie gemak een fietstochtje naar Oost gemaakt, bovenop een duin liggen genieten van de massale vinkentrek en van een zeer dichtbij overkomende slechtvalkante, afscheid genomen van Sandra, gekeken naar fantastische plaatjes van Arie Ouwerkerk, een groepsfoto gemaakt en nog wat meer van die onzinnige dingen, maar vooral weer veel genoten!

Dinsdag 10 oktober door Harrie Vonk

Ja, we hebben er alweer drie dagen en nachten opzitten. Dus vol goede moed wordt aan de een na laatste dag begonnen met ontbijt, op een voor vogelaars conservatief tijdstip van acht uur. En dat na een onderbreking van onze nachtrust zo rond twee uur. Dit kwam doordat een groepje vrouwelijke Vogelwachters, als gevolg van het nuttigen van alcoholische dranken (bier en juttertjes) in een vrolijke en ontspannen toestand probeerden de staldeur open te krijgen. Dit ging gepaard met de slappe lach en ander spontaan gekeuvel. De slaap werd vervolgens ook nog bemoeilijkt door problemen met de elektriciteit, waardoor menigeen na een donkere bedgang, alsnog het bed moest verlaten, om het licht uit te doen.

Het weer was de eerste uren mistig en met de wind nog niet uit de goede hoek, was de vogeltrek nog niet optimaal. Maar elke dag op de Waddeneilanden heeft toch volop kwaliteiten en zijn eigen charme. De dagelijkse jacht op de Bladkoning en andere zeldzaamheden, zorgde voor menig 'haangekukel' uit de telefoon van Jan Verhoeven en verschillende keren moest de fotograferende achterban erbij worden geroepen. Met tot nu toe 121 gescoorde soorten, inclusief vandaag de Roodhalsfuut, Zwarte Rotgans en Slechtvalk een zeer mooie lijst. Ook heel leuk om mee te maken was de Aalscholver, die vlak naast de oever van de jachthaven, een toch wel hele

grote paling had gevangen, en na tien minuten van gekronkel en vechten, met een sierlijke gooi het dure diner toch naar binnen kreeg. Ook van menig vogelaar moest de inwendige mens worden versterkt, dus waren de gebroeders Hermans en consorten blij met het zien van de plaatselijke visboer, maar die hield er een andere mening op na, bij het zien van verrekijkers, en zag ons niet als een verrijking voor de visserij. Voor mij was dit de eerste meerdaagse herfstexcursie en het is mij buitengewoon goed bevallen, omdat de vogelwachters in alle soorten en maten, naast serieus vogelen, ook 's avonds als één familie van goede vogeltijden kunnen genieten. Het is zeer voor herhaling vatbaar. En nogmaals veel dank aan iedereen, in het bijzonder Peter Noy, die ervoor gezorgd heeft, om alles vloeiend te laten verlopen.

Hartelijke vogelgroeten

Woensdag 11 oktober door Theo Veldpaus

Het is al weer de laatste dag van vijf dagen intensief vogelen. Deze dag is net als de eerste dag er eentje van enkele uurtjes. Alleen de eerste dag was alles nieuw en deze dag is er een van snel nog de Bladkoning of snel nog even dat Baardmannetje spotten. En als toetje zien we ook nog Beflijsters op trek overvliegen. De lucht zit de laatste dag vol met trekvogels. Voor Toy is dit een stil heimwee naar zijn vertrouwde telpost op de Brobbelbies Noord. Ieder sluit zijn laatste ochtend af op zijn eigen manier. Op een verdwaalde vogelaar na die haar fiets bij de verkeerde fietsverhuur wilde inleveren en Peter die dit weer mocht herstellen, was iedereen op tijd bij de boot. En dit was voor de vogelaars een mooie gelegenheid om Peter, als laatste, met een spontaan applaus op de boot te onthalen.

Alles bij elkaar zijn het dagen geweest die we zullen herinneren als een ontzettend mooie excursie waar de weergoden ons goed gezind waren. Via deze weg alsnog een bedankje, en ik denk namens allen, voor Peter die alles weer tot in de puntjes had geregeld. We zijn allemaal op de boot gegaan en voor de meeste was het toch richting bovendek om zo langzaam afscheid te nemen van het eiland. En als je dan onderweg nog door Roodborstjes, Merels, Koperwieken en Kramsvogels naar het vasteland wordt begeleid dan weet je helemaal waar je het allemaal voor doet.

Het zijn de kleine dingen die het doen...

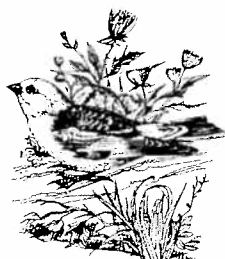
De prachtige excursie naar Terschelling in 2006 en de dingen die me bij blijven

- De prima sfeer in de grote groep van 43 vogelaars;
- Het uitstekende weer en de vele, vele vogels op het mooie eiland;
- Duinen, bos, heide, helmgras, moeras, polders, zee en wadden en dat allemaal op een eiland;
- Een mooie sneeuwgors die heel lang rustig blijft zitten op een polderweggetje zodat veel vogelaars prachtige foto's kunnen maken;
- John Hermans, die na eindeloos geduldig wachten en zachtjes naderbij lopen een doodgewone Kraai ontdekt in plaats van een Slechtvalk;
- Zoeken naar een Bladkoning vlakbij een kerkhof;
- Een Aalscholver die al worstelend en slikkend in één hap een grote paling verorbert;
- Peter Noy, die werkelijk van alles wat hij ziet foto's maakt;
- Heel veel overvliegende meeuwen die hoog in de lucht net zilveren lichtjes lijken;
- De vogelaars die eten als bouwvakkers. Het personeel van Stayokay kan het eten niet aangesleept krijgen
- Waden door moerassige gronden, springen over slootjes, klimmen over duinen, de Vogelwacht houdt je jong;
- Een hele dag proberen Jan Verhoeven bij te houden op de fiets, wat uiteraard niet lukt;
- Na een vermoeiende dag vogelen, 's avonds tijdens een prachtige diavoorstelling van ene Arie, zien dat de een na de andere vogelaar in slaap sukkelt;
- Op de boot een klein Roodborstje zien die tegen de wind in manmoedig probeert de boot bij te houden.

Marlies Noy

Vogelwaarnemingen excursie Terschelling door Jan Verhoeven

1. Roodkeelduiker	42. Scholekster	83. Grote Gele Kwikstaart
2. Fuut	43. Kluut	84. Gele Kwikstaart
3. Roodhalsfuut	44. Bontbekplevier	85. Winterkoning
4. Dodaars	45. Goudplevier	86. Heggenmus
5. Geoorde Fuut	46. Zilverplevier	87. Roodborst
6. Kuifduiker	47. Kievit	88. Zwarte Roodstaart
7. Jan-van-Gent	48. Steenloper	89. Paap
8. Aalscholver	49. Drieteenstrandloper	90. Roodborsttapuit
9. Blauwe Reiger	50. Kanoet	91. Tapuit
10. Lepelaar	51. Bonte Strandloper	92. Beflijster
11. Grauwe Gans	52. Kleine Strandloper	93. Merel
12. Grote Canadese Gans	53. Wulp	94. Kramsvogel
13. Roodhalsgans	54. Rosse Grutto	95. Koperwiek
14. Rotgans	55. Tureluur	96. Zanglijster
15. Zwarte Rotgans	56. Groenpootruiter	97. Zwartkop
16. Brandgans	57. Oeverloper	98. Bladkoning
17. Bergeend	58. Witgat	99. Tjiftjaf
18. Smient	59. Watersnip	100. Goudhaantje
19. Wilde Eend	60. Grote Jager	101. Vurgoudhaantje
20. Krakeend	61. Kleine Jager	102. Baardman
21. Pijlstaart	62. Kokmeeuw	103. Pimpelmees
22. Slobeend	63. Stormmeeuw	104. Koolmees
23. Wintertaling	64. Zilvermeeuw	105. Zwarte Mees
24. Tafeleend	65. Grote Mantelmeeuw	106. Staartmees
25. Kuifeend	66. Kleine Mantelmeeuw	107. Boomkruiper
26. Eider	67. Grote Stern	108. Spreeuw
27. Zwarte Zee-eend	68. Visdiefje	109. Vlaamse Gaai
28. Middelste Zaagbek	69. Zeekoet	110. Ekster
29. Blauwe Kiekendief	70. Houtduif	111. Kauw
30. Bruine Kiekendief	71. Holenduif	112. Kraai
31. Sperwer	72. Turkse Tortel	113. Ringmus
32. Havik	73. IJsvogel	114. Huismus
33. Buizerd	74. Grote Bonte Specht	115. Vink
34. Visarend	75. Veldleeuwerik	116. Keep
35. Torenvalk	76. Boomleeuwerik	117. Sijs
36. Slechtvalk	77. Strandleeuwerik	118. Groenling
37. Smelleken	78. Boerenwaluw	119. Putter
38. Fazant	79. Oeverpieper	120. Kleine Barmsijs
39. Waterral	80. Boompieper	121. Kneu
40. Waterhoen	81. Graspieper	122. Rietgors
41. Meerkoet	82. Witte Kwikstaart	123. Sneeuwgorst

In gesprek met... Sandra van de Burgt

Sandra is geen persoon die snel opvalt of graag in de belangstelling wil staan. Toch doet ze achter de schermen veel goed werk, waaronder ook voor onze club. Haar schaarse vrije tijd heeft ze zeer bewust ingevuld met allerlei uiteenlopende hobby's. Hieronder volgt een klein kijkje in het leven van Sandra.

Landhorst

Dit gesprek is voor mij een thuiswedstrijd. Sandra doet toch meestal boodschappen in Uden en stelt voor om bij mij te komen, in plaats van dat ik naar Landhorst moet rijden. Ik ken Sandra al heel wat jaartjes, want we hebben allebei gekorfbald bij Sirene. Ook haar man Paul ken ik van het korfbal. Hij is ook lid bij ons, maar is alleen steunend lid. Sandra en Paul wonen heerlijk landelijk, met de boswachterij Sint Anthonis als 'achtertuin'. Haar voordeur hoort bij de gemeente Oploo, dat is dus ook haar postadres, maar Oploo ligt tien kilometer van haar huis verwijderd. Haar achterdeur ligt in de gemeente Landhorst wat op een kilometer afstand ligt. Ze kan gemakkelijk van haar huis uit vogelen en heeft hier al veel leuke waarnemingen gedaan. Ze gaat liever vogelen in de buurt van Bronlaak (De Grote Slink), dan in de boswachterij van Sint Antonis, omdat het bij Bronlaak natter is, wat meer vogels aantrekt. Voorbeelden van waarnemingen bij haar in de buurt zijn; Groene Specht, Grote Bonte Specht, Klapekster, Velduil (twee keer gezien), Bosuil, Zomertortel, Bonte Kraai, Buizerd, Torenvalk (broedend), Sperwer, Kleine Zwanen, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Zwarte Roodstaart, Gele Kwikstaart, Patrijs en een hele kolonie Ringmussen. Geen slechte plek om te wonen lijkt mij. Door de kippenren in de tuin ligt er meestal wel wat gemorst voer en hier komen ook veel vogels op af. John Hermans heeft enkele jaren geleden een Kerkuilenkast in haar schuur gehangen, maar tot nog toe heeft er alleen een Kauwtje in gebroed. Ze hoopt op volgend jaar, want ze ziet de Kerkuil wel af en toe vliegen.

Vogelwacht

Sandra is al zeven jaar lid bij de Vogelwacht. Ze wandelt altijd veel met haar hond in de bossen en hoorde en zag eerst wel vogels, maar wist er niet zoveel van af. Ook maakte ze toen natuurritten, waar dan vogelaars bij waren. Die vogelaars kenden zoveel soorten, dat ze zoiets had van: "Dat lijkt me gaaf, dat wil ik ook leren." Ze is toen een keer mee geweest met een publiekswandeling van de Vogelwacht en zo is het balletje gaan rollen. Sinds ze lid is bij de Vogelwacht gaat ze altijd mee met onze buitenlandse reizen. Nu zal ze niet snel meer met een publiekswandeling meegaan. Ze vindt dat er teveel gepraat wordt en dan hoor je de vogels niet meer. Ook vindt ze de groepen vaak te groot, waardoor je minder ziet. Eigenlijk is dat wel een beetje jammer, want onze publiekswandelingen zijn eigenlijk niet zozeer bedoeld om voor jezelf te vogelen, maar om mensen die interesse in vogels hebben en er nog niet zoveel vanaf weten, de beginselen van het vogelen bij te brengen. Natuurlijk moet je het wel leuk vinden om dat te doen, anders heeft het weinig zin. En Sandra vindt dat blijkbaar minder leuk en vogelt liever alleen of met een klein groepje. Kennis overbrengen is ook een kunst en niet voor iedereen weggelegd.

Werkgroep Stootvogels

Al verschillende jaren draait ze mee in de werkgroep Stootvogels. Ze heeft een eigen gebiedje, wat ze in het vroege voorjaar op nesten inventariseert. Daarna houdt ze de eventuele nesten op nestkaarten bij: eileg, kuikens en uitvliegen. Haar gebiedje ligt onder de N265 tot de Patersweg, de Lange Goorstraat loopt er doorheen, langs het crematorium tot de gevangenis (Zeeland). Hier broedde dit jaar een Buizerd en een Havik.

Ze heeft dit jaar vaak naar nesten van Wespindieven gezocht. De Wespindief zag ze wel vliegen, maar een nest heeft ze tot nog toe niet kunnen ontdekken. Het zijn schuwe vogels die zich niet zo gemakkelijk laten opsporen. Bovendien zijn ze maar een paar maanden per jaar in Nederland.

Bezorging het Bruujsel

De coördinatie van de bezorging van de maandagenda's en Bruujsels ligt al een jaar of vijf bij Sandra. Eerst deed ze dat samen met Annelies Timmerman, maar sinds die verhuisd is naar Nijmegen, doet ze het samen met Lies Schoenmakers. Er gaan tegenwoordig steeds meer maandagenda's per e-mail naar de leden, maar toch blijven er nog genoeg adressen over van mensen die nog geen computer hebben. Ongeveer vijftig adressen moeten iedere maand bezorgd of op de post gedaan worden. Er komt vier keer per jaar een Bruujsel uit en dat is een nog veel grotere klus. Een Bruujsel weegt tegenwoordig best veel, want die is de laatste jaren steeds dikker geworden door al die enthousiaste schrijvers! Als je nagaat dat er ieder kwartaal ongeveer 225 Bruujsels gedrukt worden, kun je je wel voorstellen dat het een heel gewicht is. Er gaan ook nog Bruujsels naar al onze adverteerders (veertien stuks), naar twee jeugdleden en ook de volgende instanties krijgen een Bruujsel:

1. Vogelbescherming Nederland
2. Naturalis Bibliotheek, Leiden
3. SOVON, Beek Ubbergen
4. SOVON District Brabant-Oost
5. Brabants Landschap
6. Staatsbosbeheer (José Borsboom)
7. IVN Uden (Gerda Vloet)
8. Vogelwerkgroep Oss (Toon Voets)

9. Bezoekerscentrum Slabroek
10. Gemeente Uden (Wim Althuisen)
11. Openbare Bibliotheek Uden
12. Openbare Bibliotheek Volkel
13. Stichting Kinderboerderij Uden
14. Basisschool De Vlonder
15. Graphiset B.V. (sponsor Bruujsel)
16. IVN Bernheeze (Cent van den Berg)

Verder is er een heel netwerk van mensen die iedere maand bezig zijn om de maandagenda's en Bruujsels bezorgd te krijgen. Sandra zorgt dat de spullen bij die mensen komt.

Volkel : Cor van Bree
 Odiliapeel : John Hermans
 Boekel : Theo Veldpaus
 Erp : Ad van Wanrooij

Veghel : Leo Ballering
 Vorstenbosch : Willy van Lanen
 Mariaheide : Jan van den Tillaart
 Zeeland : Emmy Veeger

Binnen Uden zijn Lies Schoenmakers, Theo Janssen, Marlies Noy (nog maar net), Theo van der Velden, Lia Mikkers, Conny Koenen, Johan van Roosmalen en Joop Bergsma actief met bezorgen. Er komt dus nogal wat bij kijken om alles op zijn plaats te krijgen. Lies neemt ook veel werk uit handen en daar is Sandra erg blij mee.

Hobby's en werk

Vier dagen per week werkt ze bij de Boerenbond in Uden. Op dit moment is het er erg druk en werkt ze vijf dagen per week. Daarnaast heeft ze nog verschillende andere hobby's. "Een hele avond voor de televisie hangen is niets voor mij", zegt ze. Muziek is een van haar hobby's, ze speelt gitaar. Soms treedt ze op in bejaardenhuizen en dergelijke. Ze heeft pianoles en ze speelt in een Sambaband uit Oss. Dat vindt ze geweldig! De band bestaat uit twintig mensen en met deze band heeft ze soms optredens bij grote evenementen (voetbalwedstrijden, marathon Amsterdam, Vierdaagse). De meeste mensen reageren heel vrolijk op de Zuid-Amerikaanse muziek en beginnen spontaan te dansen. Verdere hobby's zijn skeeleren en trimmen.

Telpost Brobbelbies

Sandra is ook af en toe op de telpost te vinden. Ze vindt het wel een bezwaar dat ze er een half uur voor moet rijden. Ze gaat er naar toe om te tellen, maar ook een beetje om bij te kletsen. "Ik moet nog veel leren, alléén zou ik het nog niet kunnen." Gelukkig zijn er de laatste tijd altijd wel kenners aanwezig bij ons 'Benkske'. De roofvogels vindt ze toch wel het meest interessant, vandaar dat ze ook lid is van deze werkgroep. Echt een favoriete vogel heeft ze niet, ze kan net zo van een klein Winterkoninkje genieten als van een majestueuze roofvogel. Zoals jullie lezen is Sandra een actief lid bij ons en verzet ze veel werk met de bezorging en dat mag best eens naar voren gebracht worden. Hopelijk blijft ze dat nog lang doen.

Liesbeth Verkaar

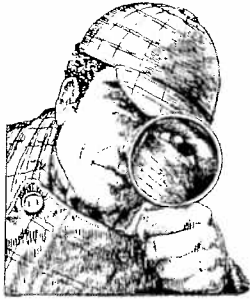
De kleine vogel

*Kleine vogel op de tak,
wat zit jij daar op je gemak.
Temidden van het groen,
in het zonnige plantsoen.
Het harde werken is van de baan,
de jongen zijn op eigen benen gaan staan.
Nog even voor de grote trek begint
en zul je gedragen door de wind,
vliegen naar het zuiden, duizenden kilometers ver.
Om te overwinteren, zoals vele soortgenoten,
ze komen van her en der.
Zodra de lente is gekomen
is het uit met de dromen.
Je keert weder naar je geboorteland.
Onderweg vele gevaren trotserend want
de lokroep van de natuur kun je niet weerstaan.
Het broedseizoen breekt weer aan.
Temidden van het groen,
in het zonnige plantsoen,
zingt de kleine vogel weer zijn lied.
Een mooier seizoen bestaat er niet.*

Adrie Nijssen

Vogel onder de loep... 'de Boomklever'

Ondanks dat het nu, eind november, nog steeds erg warm is voor deze tijd van het jaar zijn de meeste bladeren inmiddels van de bomen verdwenen. Als je in het bos loopt ziet alles er wat somber uit. Echter, die kale takken hebben ook een voordeel voor ons vogelaars. Veel vogels zijn nu veel beter te bekijken als in de zomer in het dichte bladerdek. Als je nu ergens bij een grote boom je statief en telescoop neer zet kan je veel soorten bekijken zonder er zelfs veel voor te moeten lopen. Vooral spechten zijn nu erg goed te bekijken, maar ook de vogel waar ik het deze keer over wil gaan hebben, de Boomklever of 'Sitta Europaea'.

De Boomklever heeft een gestroomlijnd lichaam, korte staart en zwarte oogstreep. Zijn lengte is veertien centimeter. Hij is eigenlijk met geen enkele andere in Nederland voorkomende vogel te verwarren. Zoals zijn naam al aangeeft klimt hij onvermoeibaar en schoksgewijs langs stammen en takken van bomen. Als enige Europese vogel klautert de Boomklever met zijn kop naar beneden over boomstammen. Hij kan ook op de bodem hippen. Het voedsel van de Boomklever wordt gezocht door nauwkeurig de schors van bomen te inspecteren op insecten. Ook zaden en noten worden gegeten. Boomklevers kunnen dan ook gezien worden terwijl ze verwoed inhakken op een met de poten vastgehouden noot of hij drukt ze in gaten en hamert ze open met zijn krachtige snavel. Het kloppend geluid dat hij daarbij maakt doet denken aan een Specht. Ze komen voor in bossen met loofbomen, het liefst oude eiken en enkele open plekken zijn uitstekend geschikt voor de Boomklever. De soort is gebonden aan het voorkomen van spechten, welke de broedholten uithakken waarvan de Boomklever gebruik maakt. Soms worden ook natuurlijke holtes in bomen gebruikt. Ze pleisteren de ingang dicht tot de juiste diameter. Dit om te voorkomen dat grotere vogels het nest innemen. Dat doen ze door een paar keer door het gat te gaan met natte modder. Ze nestelen ook in door de mens vervaardigde nestkasten. Het vlieggat moet dan 32 mm. in diameter zijn. Laat april tot juli heeft de Boomklever een enkel legsel van zes tot negen roodgestippelde witte eieren met een broedtijd van 14 tot 15 dagen. Na 24 dagen vliegen de jongen uit en ze zijn enkele dagen later al zelfstandig. Hun contactroep is een fluitend, herhalend 'hwiet'. Als de vogel opgewonden is, klinkt het als 'twett'. In de zang is het fluitend 'piuu piuu' of 'wuuieh wuuieh' of een sneller, trillen 'wiwiwi'.

Deze tijd van het jaar is de boomklever zelfs in de wat meer afgelegen tuinen op de voedertafel te zien. Maar ook in het bos is deze prachtige pastelkleurige vogel nu goed te zien. Vorige week heb ik zelf nog staan genieten van een koppel dat druk bezig was met het zoeken naar de laatste insecten van het jaar. Hun geluid verradt ze daarbij, iets wat je kan helpen ze te vinden. Als je stil blijft staan komen ze soms erg dichtbij en kan je de kleurenpracht van deze grappige vogels bewonderen.

Succes met zoeken, en al zie je geen Boomklever, er is altijd wel iets te zien in de natuur wat de moeite van het bekijken waard is. Een grote groep ganzen die in een grote trage V-formatie over komt vliegen, een Buizerd die zit te dromen op een afgebroken oude wilg of een Reiger die met zijn scherpe blik staat te staren naar dat kleine visje dat maar niet ver genoeg omhoog wil komen om te grijpen. Daar kan geen TV tegenop, dat is live natuur, live genieten!

Veel plezier allemaal en fijne feestdagen.

Pedro van den Acker

Bijzondere Waarnemingen

Net bij het samenstellen van de lijst 'Bijzondere Waarnemingen' kreeg ik een telefoontje van Jan-Willem Hermans; "Honderden Kraanvogels over Uden", vertelde hij me. Helaas was ik op dat moment niet thuis en heb ze dus gemist. Diverse andere leden hebben deze groep van 315 stuks gezien. Jan Verhoeven zag de grote 'V' over de Gemeentewerf komen. Na vijftien minuten heeft Alexander Vesters de groep opgepikt in Erp. Het duurde bijna tien minuten voordat deze luidruchtige groep Erp gepasseerd was. Is Erp zo groot? Een aantal kleinere groepjes zijn er verder die dag boven Uden waargenomen. Naast deze Kraanvogels zijn er natuurlijk vanuit de telpost ook diverse mooie soorten gezien! Erg bijzonder was de Hop die enkele dagen in een tuin in Linden (Kraaienbergse Plassen) verbleef. Vele vogelaars hebben deze exotische soort kunnen zien en zelfs fotograferen.

Foto: Peter van de Braak

Wil je op de hoogte blijven kijk regelmatig op onze site; www.vogelwachtuden.nl

Groeten, Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), telefoon: 0413-253586.

E-mail: petervandebraak@hetnet.nl

<u>Datum</u>		<u>Naam</u>	<u>Gebied</u>	<u>Waarnemer</u>
26-08-2006	1	Purperreiger	Telpost Brobbelbies zuid	Gerard van Aalst
27-08-2006	34	Ooievaar	Odiliapeel e.o.	John Hermans
30-08-2006	1	Hop	Kraaienbergse Plassen	Carel van der Sanden
07-09-2006	1	Grauwe Kiekendief	Telpost Brobbelbies Noord	Toy Janssen
09-09-2006	1	Ortolaan	Telpost Brobbelbies Noord	Teun van Kessel
11-09-2006	1	Visarend	Uden	Toy Janssen
14-09-2006	1	Blauwe Kiekendief	Telpost Brobbelbies Noord	Toy Janssen
15-09-2006	1	Grote Zilverreiger	Mariaheide	William van der Velden
16-09-2006	2	Duinpieper	Telpost Brobbelbies Noord	William van der Velden
16-09-2006	1	Zeearend	Telpost Brobbelbies Noord	Toy Janssen
16-09-2006	3	Duinpieper	Telpost Brobbelbies Noord	Toy Janssen
17-09-2006	3	Roodkeelpieper	Telpost Brobbelbies Noord	Toy Janssen
23-09-2006	1	Roodpootvalk	Telpost Brobbelbies Noord	William van der Velden
24-09-2006	1	Grote Zilverreiger	Telpost Brobbelbies Noord	Carel van der Sanden
27-09-2006	1	IJsvogel	Uden	Ellen & Ron van Rossum
29-09-2006	1	Europese Kanarie	Telpost Brobbelbies Zuid	Gerard van Aalst
07-10-2006	1	Velduil	Telpost Brobbelbies Noord	Henk van den Acker
10-10-2006	2	Bokje	Maashorst - Grensweg	Joop Bergsma
12-10-2006	1	Klaapekster	Maashorst- 3 Vennen	John Hermans
15-10-2006	1	Rode Wouw	Maashorst Begrazingsgebied	Peter van de Braak
21-10-2006	1	Beflijster	Slabroek	Peter van de Braak
05-11-2006	1	Bonte Kraai	Lijntse Bossen - Erp	Ton en Karin Hermans
27-11-2006	45	Kraanvogel	Uden	Ellen & Ron van Rossum
27-11-2006	320	Kraanvogel	Erp	Alexander Vesters
27-11-2006	315	Kraanvogel	Uden-Zuid	Jan Verhoeven

Populair Wetenschappelijk...

(a) Sociaal gedrag

De verkiezingen zijn gelukkig weer achter de rug. Kunnen we eindelijk weer eens 'normaal' TV kijken. De uitslag kennen we: een flinke ruk naar links en een rukje naar rechts. Gelukkig heeft links de overhand. Hopelijk betekent dit dat Nederland weer diervriendelijker, groener en socialer wordt. Hoe democratisch gaat het eigenlijk toe in de vogelwereld? Helemaal niet dus. Het is daar meestal letterlijk: 'De een zijn dood is de ander zijn brood'. Veel vogels zoals Sperwers, Koolmezen en Roodborsten leven solitair. Ze bakenen keihard hun territorium af en dulden geen indringers binnen hun grenzen. De sterkste hebben de meeste overlevingskansen, de beste plekjes en de mooiste vrouwtjes. De zwakken, de armen en gebrekkigen in deze samenleving hebben geen schijn van kans. Ze sterven meestal een vroegtijdige hongerdood of worden opgegeten voordat ze de kans krijgen hun genen aan een volgende generatie door te geven. Ja, het gaat er in de vogelwereld wel heel wat asociaal aan toe dan in onze samenleving. Alhoewel, vooral dank zij het 'haantjesgedrag' van Rita begon het er bij ons de laatste tijd al aardig op te lijken. Over normen en waarden gesproken! Dit asociale gedrag in de vogelwereld heeft het grote voordeel dat alleen de allersterksten zich kunnen voortplanten. Zo zie je meteen de zwakke kant van onze sociale samenleving.

Kennen we in de vogelwereld dan helemaal geen sociaal gedrag? Jazeker. Overal waar meerdere individuen bij elkaar aanwezig zijn is sprake van sociaal gedrag. Vaak wordt er op een bepaalde manier samengewerkt. Zo'n samenwerking biedt veel voordelen. Ieder najaar verzamelen zich duizenden vogels in grote groepen. Enorme wolken spreeuwen veroorzaken een complete zonsverduistering. Trouwe 'Waddengangers' kennen deze massale troepvorming ook van onze steltlopers: kanoeten, goudplevieren en 'bontjes'. Troepvorming betekent veel ogen, dus veiligheid en gemakkelijk voedsel zoeken. De vogels vliegen altijd in dichte formaties. Dit biedt hen bescherming tegen predatoren zoals de nooit aflatende slechtvalken. Gaat ergens een groep massaal in de wieken, dan kun je er donder op zeggen dat er zo'n roofpiet in de buurt zit. De vogels sluiten de gelederen, gaan dicht op elkaar vliegen en grillig rondjes draaien. Nooit zal een Slechtvalk zich rücksichtslos met een duikvlucht van tweehonderd kilometer per uur op zo'n verdichte groep storten. Zo'n

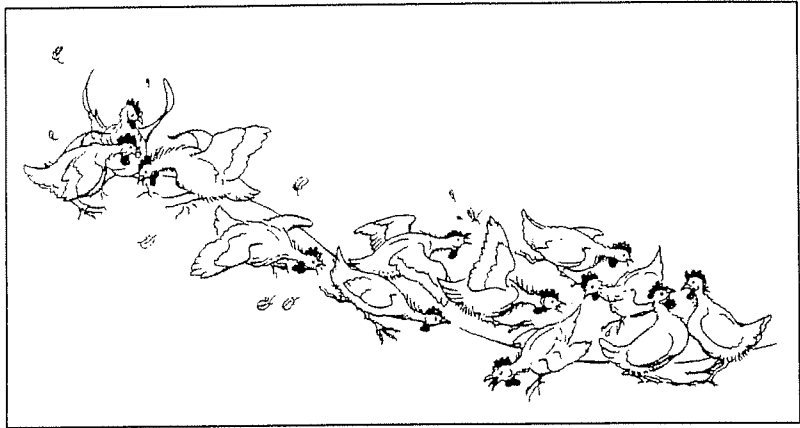

vechtmachine weet dat hij daarbij gewond kan raken. Hij beseft dat zelfs het geringste letsel hem fataal kan worden. Altijd weer zal hij proberen de zwakke broeders af te zonderen. Wie alleen achter blijft of alleen op de vlucht slaat is onherroepelijk de klos. Er zijn trouwens ook vogels die andere trucjes toepassen. 'Dood houden' of 'bevriezen' wil ook nogal eens werken om aan je predator te ontkomen. Roofvogels letten bij hun prooivangst altijd op beweging. Een Snip slaat daarom niet op de vlucht maar 'drukt' zich in het gras.

Wetenschappers hebben onderzocht hoe het komt dat vogels bij gevaar zo'n dichte wolk gaan vormen. De verklaring bleek heel eenvoudig: Iedereen is bang. Ze willen allemaal naar het midden want daar is het veilig. Je kunt deze 'truc met de bolvorm' trouwens ook bij vissen waarnemen. Vast wel eens gezien op de televisie.

Hoe is het toch mogelijk dat duizenden vogels zo prachtig in formatie kunnen vliegen. Het stuntvliegen bij 'Volkel in de wolken' is er niks bij! Het lijkt wel alsof de massa vanaf de grond af wordt gedirigeerd. Ook dat heeft men onderzocht. Vogelogen zijn heel wat beter ontwikkeld dan de onze. Bovendien hebben ze een bliksemsnel reactievermogen. Gebleken is dat bijvoorbeeld een Spreeuw of een Kanoet eenduizendste van een seconde nodig heeft om de richtingsverandering van zijn buurman (-vrouw) over te nemen. Wat zich voor onze ogen op het zelfde moment voltrekt, duurt in werkelijkheid een fractie van een seconde!

Er is in de vogelwereld niet alleen sprake van samenwerking. Er gelden ook wetten, net als in onze samenleving. Wetten zijn nodig om het geheel operationeel te houden. Geen wetten betekent anarchie. Anarchie betekent wanorde. En wanorde betekent verspilling van energie. Een leuk voorbeeld hiervan vinden we dicht bij huis: in het kippenhok.

Er is in de loop der jaren veel studie naar het gedrag van kippen verricht. De kippenhouders onder ons zullen ongetwijfeld het verhaal herkennen. Als je een groep hennen voor het eerst bij elkaar zet ontstaat er onmiddellijk een vechtpartij. De vogels springen tegen elkaar op en pikken elkaar naar kop en schouders. Deze krachtmeting is nodig om onderling uit te maken wie er de baas is. Geleidelijk aan ontstaat er weer rust en wordt er niet meer gevochten. De groep heeft onderling uitgemaakt welke rangorde er voortaan zal heersen. Vanwege het pikken naar de kop wordt dit verschijnsel 'pikorde' genoemd. Dit woord kennen we ook in ons spraakgebruik, zij het in een meer figuurlijke betekenis: Wie is er baas over wie. Als je bijvoorbeeld een koppeltje van tien kippen bij elkaar zet dan is er ééntje de absolute baas en zal alle anderen pikken (lees verjagen). Nummer twee wordt wel door nummer één gepikt maar pikt zelf de nummers drie tot tien. Dit gaat zo door tot nummer tien, die in het hok echt geen fluit meer te vertellen heeft en door allen zal worden gepikt. Wel is het zo dat de haan altijd de meerdere van alle hennen is. Deze dominantie is nodig voor een succesvolle voortplanting. Niet alleen kippen, ook mussen en kauwen kennen zo'n pikorde. Dankzij deze pikorde kent iedereen zijn plaats en heerst er rust. Ze helpen elkaar bij het voedsel zoeken. Veel ogen in de groep betekent ook veiligheid. Er zijn geen onnodige vechtpartijen en er wordt dus geen onnodige energie verspild.

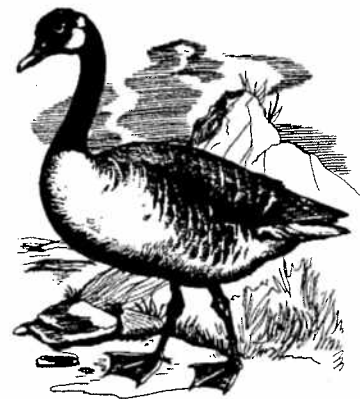
Op het Binnenhof zijn onze leiders op dit moment nog steeds druk bezig met het vaststellen van de 'Haagse pikorde'. Met woorden kunnen ze het nog steeds niet van elkaar winnen. Misschien is een excursie naar het kippenhok voor onze toekomstige bewindslieden een aanrader. Wat als het op vechten aankomt? Wie zou er dan winnen? Ik denk Jan Marijnissen. Die heeft zo'n brede nek! Hoewel, Jan Peter kan ook goed onderuit halen! Als hij z'n bril afzet! Jan zijn hart schijnt trouwens niet zo best meer te zijn. En Wouter? Met een mooi draaikontje alleen red je het niet. Ook niet als je op een zeepkist klimt. Marc is voor mijn gevoel veel te week. Dan gaf ik Rita betere kansen. Maar die is gelukkig inmiddels al genuelkorfd. Ik wed dat Blonde Geert als eerste zal weggelopen. Die durft alleen maar te vechten tegen vluchtelingen. Hij is trouwens veel te ijdel en bang dat zijn kapsel in de war raakt. En Femke? Ach, arme ziel! Die komt er gewoon niet meer aan te pas. Nee, dat wordt niks. Toch maar liever gewoon doorgaan met praten.

Joop Bergsma

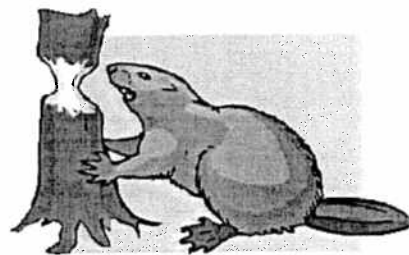
Canada; The Indian Summer

Enige tijd geleden ben ik, samen met mijn zoon, op familiebezoek geweest in Canada. We zijn vertrokken vanaf Schiphol met het vliegtuig naar Vancouver. Van daaruit, met 'n één kilometer lange trein, naar Saskatoon. Dit was een rit van 1.800 kilometer die anderhalve dag duurde. De rit ging door de Rocky Mountains. Het had gesneeuwd, dus dat gaf een extra dimensie aan het geheel. Het was zo adembenemend mooi, dat woorden te kort schieten. Het is een heel speciale ervaring om dat mee te maken. We hebben een Moose (Eland) gezien en twee Reeën. Op een hoge paal zat een Ransuil. De trein toeterde bij elke spoorwegovergang want er rijden daar maar weinig treinen en dat maakt deze overgangen extra gevaarlijk. Vaak wordt er overgestoken zonder uit te kijken. Door de herrie die de trein maakte vluchtten de dieren, wat voor hun veiligheid beter was. Voor ons was dat minder leuk omdat wij ze hierdoor minder te zien kregen. Saskatoon, ons reisdoel, is de hoofdstad van Saskatchewan. Alleen Saskatchewan is al zesentwintig keer zo groot als Nederland. Heel Canada is zelfs 442 keer zo groot als Nederland. Deze afmetingen gaan onze begrippen te boven. De meeste mensen daar verplaatsen zich daarom met de auto. Maar wij vormden daarop een uitzondering.

Want eenmaal in Saskatoon aangekomen regelden we fietsen zodat we er opuit konden trekken. Er loopt een rivier om de stad, de 'South Saskatchewan River', waarover zeven bruggen liggen. De rivier is ongeveer vijfhonderd meter breed en de oevers zijn begroeid met bosschages en struweel waar veel vogels in voorkomen. De herfst kleurde de bladeren rood, bruin en goudgeel, wat een schitterend beeld gaf. De zogenaamde 'Indian Summer'. We hebben veel langs de rivieroever gefietst. De Canadese Ganzen hielden ons scherp in de gaten. Ze hadden gezelschap van een Reiger en een aantal meeuwen. Kwakend zwommen ze naar een zandbank midden in de rivier. Daar stonden Raven ons ook in de gaten te houden. Het pad was niet altijd goed te volgen met de fiets. Het voerde omhoog, omlaag en was soms zo slecht dat we moesten lopen. Het viel ons op dat er om veel boomstammen gaas was aangebracht. We vroegen ons af waarom. Het werd al snel duidelijk. Ze moesten beschermd worden tegen Bevers. De fietsen werden achtergelaten en we vervolgden te voet onze weg. We worstelden ons door de struiken en al gauw werden er duidelijke beversporen zichtbaar. Doorgeknaagde bomen met als overblijfsel een stam, van enkele tientallen centimeters lang, afgekloven in een punt. We liepen verder langs de rivierkant en zagen pootafdrukken van een Wasbeertje. Op sommige plaatsen veroorzaken ze overlast. Ze zoeken naar eten in de vuilnisbakken en maken er een bende van. Wat verderop in het water lag een dood jong Stinkdiertje. Vermoedelijk in het water gevallen tijdens het drinken. De rivieroever werd erg modderig en we namen een pad enkele meters van het water. We kwamen aan bij een boom die er vreemd uit zag. Hij stond pal aan de waterkant. Onderaan bij de, gedeeltelijk blootliggende, wortels was een berg takken te zien en in het zand duidelijk sporen. Dit was een beverburcht. Het was door de begroeiing moeilijk om dichtbij te komen, maar ik heb hem goed kunnen bekijken. In een uiterste poging om het bouwwerk nog beter te kunnen zien gleed ik uit. Met veel moeite kon ik me staande houden en viel net niet in het water. Met nog anderhalf uur fietsen voor de boeg kun je beter niet nat worden bij een temperatuur van een graad of twaalf. We besloten om terug te gaan. In het struikgewas hoorden we geritsel, het bleek een klein Grondeekhoortje te zijn. Ook scharrelden er veel vogels rond zoals de 'Black-capped Chickadees' die op onze Matkop lijken en 'Nuthatches', een boomkleverssoort.

Verder zagen we nog allerlei voor ons vreemde vogels waarvan we de namen niet wisten. We bereikten onze fietsen en besloten een gemakkelijke weg terug te nemen. Hiervoor moesten de fietsen eerst een heel eind omhoog gesleurd worden. We reden terug en keken naar bomen en struwelen in prachtige herfstkleuren, waar we op de heenweg doorheen gelopen hadden. Het pad terug was gemakkelijker te berijden, het andere was veel mooier. De Pelikanen, die normaal daar zaten bleken al vertrokken te zijn. Wel zaten er Aalscholvers op de bovengrondse elektriciteitskabels. Eksters en Huismussen zie je er ook regelmatig. De dag liep teneinde en eenmaal terug in de stad konden we genieten van een prachtige zonsondergang. De lucht kleurde helemaal rood. Het leek of alles in vuur en vlam stond. Dit in combinatie met de herfstkleuren van de bomen bood werkelijk een fantastisch gezicht. 'The Indian Summer'. Wat ik hoopte te zien was werkelijkheid geworden. Het was een reis waar we erg van genoten hebben en regelmatig met plezier aan terug denken.

Adrie Nijssen

Resultaten Vogelteldag 2006 (door Peter van de Braak)

Na de herfstexcursie kon de herfsttraditie weer starten, 'De vogelteldag 2006'. We begonnen al heel vroeg, om half acht moesten alle posten bezet zijn. Aan deelname was geen gebrek, een opkomst van dertig leden verspreid over de vijf posten. Er stond in de ochtend een koude oostenwind waardoor de omstandigheden voor de tellers niet prettig waren. Maar al snel werden de eerste vogels doorgegeven. John Hermans meldde al vroeg een Bruine Kiekendief en later enkele Buizerden. Op de hoofdtelpost hadden ze zelfs al Kruisbekken en een Goudvink. Helaas was het voor de vogeltrek niet de meest geschikte dag. Een week ervoor konden we de aantallen niet bijhouden op de telpost. Nu met wel minimaal vijf tellers per post was dat geen probleem. Door het ontbreken van de vogels kwam al snel de roep om soep en worsten. Rond tien uur waren de posten niet meer te houden en heb ik broodjes worst op de fiets rondgebracht. Na de worst kreeg ieder weer wat energie en konden ze wat Buizerden tellen. Deze kwamen nu met regelmaat zeer hoog over de telposten. Een Rode Wouw werd nog door de hoofdtelpost waargenomen. Helaas kon deze door de andere posten niet gezien worden. Rond twee uur zijn we gestopt met tellen en hebben ons verzameld bij de hoofdtelpost ('vierlandenpunt'). Hier heeft ieder zich op kunnen warmen met een kop snert en natuurlijk een borrel. Hieronder de verzamelde gegevens. Een totaaloverzicht is te vinden op onze website, onder de knop 'trektellen'.

De top tien van getelde vogels is:

1. Spreeuw	: 4.324
2. Vink	: 308
3. Houtduif	: 227
4. Veldleeuwerik	: 205
5. Kolgans	: 182
6. Aalscholver	: 157
7. Graspieper	: 116
8. Buizerd	: 102
9. Kievit	: 78
10. Zanglijster	: 64

Bijzondere soorten:

- Rode Wouw	: 1
- Bruine Kiekendief	: 1
- Goudvink	: 1
- Kruisbek	: 7
- Putter	: 2

Totaal aantal vogels geteld: **6.060**

Nieuwe records op 'Telpost de Brobbelbies'

Bij deze wil ik de volgende mijlpaal niet ongemerkt voorbij laten gaan: Tijdens de telling van donderdag 12 oktober 2006 is de 500.000^e vogel geteld over telpost Brobbelbies Noord. Door de stevige trek is er niet precies bijgehouden welke vogel het geweest is maar de kans is groot dat het een Vink was (53% was Vink). De eerste vogel, op 9 september 2000, was een Boerenwaluw die iets na acht uur 's morgens langskwam. Verder werden er dit jaar een ongekend aantal trekvogels geteld. Dachten we dat we het record van 2005 met 144.000 vogels nooit zouden kunnen verbeteren. Dit jaar werden er 216.222 vogels gezien!

Op de telpost wordt sinds 2000 geteld door leden van de Vogelwacht Uden e.o. De laatste jaren ook een paar tellers van de Vogelwerkgroep van het IVN uit Oss. Er wordt alleen in het najaar geteld van 1 augustus tot 30 november van een half uur voor zonsopgang tot wanneer de tellers zin en tijd hebben. In augustus en september wordt vaak ook 's avonds geteld tot een half uur na zonsondergang. In principe wordt alles geteld wat niet ter plaatse is en op naam gebracht kan worden, dus niet alleen in een straal van honderd meter om de post maar ook wat er met verrekijker en telescoop te identificeren is. Over het algemeen hebben we nogal wat 'last' van rondhangende Kneuen, Veldleeuwerik en Geelgorzen. Ook ontbreken, bij gebrek aan open stromend of stilstaand water, eenden en steltlopers.

De mooiste waarnemingen zijn, denk ik, twee Zeearenden en het relatieve hoge aantal Velduil, dertien in de laatste twee jaar, dat op de post gezien is. De post is ook bekend door de Nachtzwaluwen die in augustus 's avonds op de weg bij de telpost zitten en jagen en zich tot op twee meter laten benaderen. Nieuwe soorten dit jaar zijn de Tuinfluiter en de Blauwborst. De grootste 'misser' tot nu toe waren Kraanvogels, maar gelukkig werden deze vier dagen later, op 16 oktober 2006, gezien en een Vorkstaartplevier.

De relatieve top 10 (85% van alle vogels) over alle jaren bestaat uit:

1. Spreeuw	: 20,1 %
2. Vink	: 15,3 %
3. Houtduif	: 14,9 %
4. Graspieper	: 9,4 %
5. Boerenwaluw	: 8,3 %
6. Veldleeuwerik	: 8,0 %
7. Kievit	: 3,7 %
8. Koperwiek	: 3,1 %
9. Kauw	: 1,4 %
10. Kneu	: 1,2 %

Verloop over de jaren

Jaar	Aantal uren	Aantal vogels	Aantal soorten
2000	93	23.884	59
2001	287	57.958	92
2002	316	54.620	85
2003	372	58.160	94
2004	342	84.573	92
2005	554	144.716	116
2006 *	455	78.142	94

* Peildatum: 2 oktober 2006

Totaal: 2.419 uur (dat is 3,5 maand lang 24 uur per dag tellen!), 502.053 vogels en totaal 144 verschillende soorten. Qua getelde uren behoren we sinds 2003 telkens tot de top vijf posten die in 'onze' periode, van 1 augustus tot 30 november, tellen. Net als in 2005 had dit jaar alleen Telpost IJmeerdijs bij Almere meer geteld. In deze zeven seizoenen hebben we twee keer een dag boven de 20.000 vogels gehad en vijf keer een dag boven de 10.000 vogels, met als top 29 oktober 2005 met 23.020 vogels. Op zulke dagen kijken er twee mensen naar West, twee naar Noord en twee naar Oost en de notulist kan niet bijhouden met schrijven. De telpost staat in toenemende belangstelling. Werden in 2005 al zesendertig tellers op de post waargenomen, dit jaar zijn dat er vierenvestig geweest, waaronder enkele nieuwe van de Vogelwerkgroep van het IVN uit Oss. Direct na de telling worden de resultaten op het Internet gezet. Op de site www.trektellen.nl. Doorgelinkt via de website van de Vogelwacht, zijn alle tellingen van alle telposten in Nederland, België, Frankrijk, Groot-Brittannië en Duitsland met een druk op de knop in te zien.

Natuurlijk worden er ook andere zaken dan vogels gezien, een kleine greep: illegale dumpingen van afval, wietplantages in de maïs, volledig naakte schennisplegers met (mobiele) telefoonseks, een bejaarde vrouw die én de weg kwijt was én pardoos met haar auto de greppel in reed en het mysterie van de natte windroos: Nadat er al enkele jaren opgemerkt was dat bij aankomst op de telpost de op de weg gespoten windroos nat was, terwijl de rest van de omgeving droog was, werd in 2005 de gepensioneerd krantenman betrapt bij het plassen en poepen, precies in midden van de windroos. Mocht je een keer willen kijken op de telpost, iedereen is altijd welkom en ervaren tellers geven graag uitleg. Nog maar acht maandjes en dan mogen we weer!

Leo Ballering

Wetenswaardigheden...

Oproep Vogelbescherming: handhaving importverbod wilde vogels

Vandaag is het precies één jaar geleden dat de Europese Commissie besloot om een importverbod van in het wild gevangen vogels in te stellen. De voor handelaren en particulieren bestemde vogels mochten een jaar lang niet binnen de Europese Unie ingevoerd worden. BirdLife International en Vogelbescherming Nederland roepen de Europese Commissie op om het tijdelijke verbod om te zetten in een permanente importstop.

Van alle over de gehele wereld in het wild gevangen vogels importeert de Europese Unie maar liefst 90%, in totaal 1 tot 2 miljoen vogels per jaar. BirdLife International vindt dat hier definitief een einde aan moet komen. Door de internationale vogelhandel worden niet minder dan 88 vogelsoorten met uitsterven bedreigd en worden minstens 3.000 verschillende soorten gebruikt als huisdier. Papegaaien als Bonte Boertjes en Geelvreugelaar's, maar ook Reuzen Toekans worden verhandeld en over grote afstanden, onder vaak erbarmelijke omstandigheden, getransporteerd. Internationale vogelhandel bedreigt niet alleen vele vogelsoorten, maar vormt eveneens een gevaar voor onze Europese fauna gedomesticeerde dieren en zelfs voor mensen.

Uit: Persbericht Vogelbescherming, 27 oktober 2006

Voor- en achteruitgang broedvogels

Via het BMP (broedmonitoringproject) houdt SOVON al jarenlang de voor- en achteruitgang bij van onze broedvogels. Hieruit blijkt dat de laatste jaren vooral de Grauwe Gans (toename meer dan 5.000 % sinds 1984), Krakeend, Putter, Boomklever, Kleine Bonte Specht en Groene Specht (alle plus 200 tot 400 %) zijn vooruitgegaan. Minder spectaculair, maar wel de hoogste waarden sinds de afgelopen tien jaren, scoren Vink, Zwartkop, Grote Bonte Specht, Boompieper, Zanglijster, Geelgors en Rietgors. Daarentegen staan een aantal soorten die sinds de afgelopen tien jaren het nog nooit zo slecht hebben gedaan: Wielewaal, Matkop, Veldleeuwerik, Grutto, Kneu, Grauwe Vliegenvanger en Gele Kwikstaart, Witte Kwikstaart, Scholekster, Kievit, Wulp en Fluiter.

Noot: Ik ben benieuwd of wij de vooruitgang van de Geelgors nu ook waarnemen. In ieder geval zien we in de Maashorst een duidelijke groei bij de Kleine Bonte Specht, Groene Specht en de Boomklever. De achteruitgang van de Fluiter hebben wij ook opgemerkt. De laatste jaren zie je de soort hier niet meer terwijl vijf tot tien jaar geleden er nog minstens drie broedgevallen waren. Het is nog steeds niet bekend waarom de Fluiter zo in aantal achteruitgaat.

Uit: SOVON Nieuws, nr. 3 jaargang 2006

Tuinvogeltelling 2006

Doe mee met de nationale Tuinvogeltelling van Vogelbescherming Nederland! Tel in het weekeinde van 16 - 17 december één uur alle vogels in uw tuin of op het balkon. Vorig jaar eindigde de Huismus op nummer één, de Koolmees op twee en als derde de Merel. Welke vogel staat dit jaar nummer 1? Begin december vinden jullie op de site van Vogelbescherming alle informatie die je nodig hebt om mee te doen.

De Nationale Tuinvogel Top 10 van 2005 zag er als volgt uit:

1. Huismus	: 66.111
2. Koolmees	: 63.078
3. Merel	: 36.291
4. Pimpelmees	: 29.512
5. Vink	: 25.154
6. Spreeuw	: 20.761
7. Kauw	: 19.691
8. Turkse Tortel	: 16.301
9. Roodborst	: 12.432
10. Ekster	: 11.936

Uit: Nieuwsbrief Vogelbescherming, oktober 2006

Vogelmisstanden

Opsporingsinstanties moeten krachten bundelen voor handhaving vogelmisstanden, voor opsporing en handhaving van misstanden op het gebied van inheemse vogelvangst, handel en roofvogelvervolgung. Handhaving van deze problematiek heeft geen prioriteit en het ontbreekt aan middelen en capaciteit. De laatste tijd valt er een toename te bespeuren in de handel en vangst van inheemse vogels in Nederland. Grote aantallen, illegaal gevangen vogels, worden verhandeld op vogelbeurzen en markten. Ook via Internet vindt een levendige handel plaats.

Vaak krijgen de vogels, die van een ring moeten zijn voorzien om aan te tonen dat ze gekweekt zijn, een valse pootring omgedaan. In deze handel, waarbij ook handelaren uit Polen, Italië en België zijn betrokken, gaan grote geldbedragen om. Tevens is gebleken dat roofvogels in toenemende mate vervolgd worden. Er is sprake van het verstoren of vernietigen van nesten en het vergiftigen en doodschieten van roofvogels. Ook roofvogels zijn tegenwoordig een geliefd handelsobject.

Uit: Nieuwsbrief Vogelbescherming, oktober 2006

Kraanvogels boven Uden

Maandagmiddag 27 november werd ik omstreeks half vijf door een collega opgebeld met de mededeling dat ik vlug buiten moest kijken in de richting Uden-Zuid. Hij zag een grote groep 'Ooievaarachtigen'. Ik zei al over de telefoon tegen hem dat het waarschijnlijk Kraanvogels zouden zijn want die trekken hoofdzakelijk in november. Onze Ooievaars zitten al lang en breed in Afrika. Buiten gekomen zag ik een prachtig schouwspel van naar schatting driehonderd Kraanvogels die heel langzaam over Uden-Zuid richting Erp vlogen. Jammer genoeg geen fototoestel bij me anders had ik, met de rode wolkengloed, fantastische opnames kunnen maken. Jan-Willem Hermans en Wim Janssen hebben ze ook nog prachtig kunnen zien (we werken allemaal bij Brakel). Weer terug op kantoor kreeg Jan-Willem een telefoontje van Jan Verhoeven met de mededeling dat het er 315 waren. Samen met Marc Poulussen en Martien de Jager had hij ze zojuist ook over de Gemeentewerf zien vliegen. Dit is de grootste groep die er ooit in Uden is waargenomen. Waarschijnlijk komen deze Kraanvogels van een nieuwe pleisterplaats in Duitsland (Diepholz) net over de grens bij Enschede. Op de Dutch Birding vogellijn werden diezelfde dag allerlei groepen Kraanvogels boven Nederland gemeld. Op onze waarnemingen site zag ik dat Ellen en Ron van Rossum die middag om kwart voor drie ook al vijfenveertig Kraanvogels boven Uden hadden waargenomen.

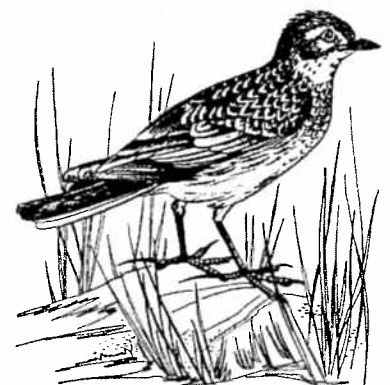
Uit: Eigen waarneming, John Hermans

2006: Jaar van de Veldleeuwerik

Met het jaar van de Veldleeuwerik wilden Vogelbescherming en SOVON via speciale tellingen enig inzicht krijgen in de duizelingwekkende afname in de voorbije jaren. Veel tellingen moeten nog ingeleverd worden maar nu al blijkt dat de Veldleeuwerik nog maar in een derde van de kilometerhokken aanwezig zijn waar ze in 2000 nog overal zaten. Uit het onderzoek is al naar voren gekomen dat de Veldleeuwerik zich het beste thuis voelt in grote, extensief gebruikte, graslanden. Boerengraslanden zonder vee scoorden laag, dit zijn de gebieden waar de Veldleeuwerik zich in het verleden thuis voelde. Het is niet te hopen dat de Veldleeuwerik dezelfde richting uitgaat als de Kuifleeuwerik waarvan er in Nederland nog maar een paar broedvogels zijn.

Uit: SOVON Nieuws, nr. 3 jaargang 2006

John Hermans

De Mystery Bird avond (24 november 2006)

Binnengekomen telde ik de aanwezigen: Het waren er slechts tien, inclusief Peter van de Braak, die het had georganiseerd. Maar dat mocht de pret niet drukken. De inwendige mens werd niet vergeten: Verdeeld over de avond waren er drie pauzes. Maar dat was dan ook wel nodig na al dat vermoeiende raden en kijken op de beamer welke vogels Peter van de Braak op de gevoelige plaat had vastgelegd. Wat bleek nu? Peter had alle mislukte en onduidelijke foto's van het afgelopen jaar bewaard en voor ons gerangschikt in de groepen: 'Vogels in Uden e.o.', 'vogels in Europa' en 'vogels in het Buitenland'. Wij kregen dus 150 vogels voorgeschoteld. Vogels die je op hun rug zag, vogels verscholen tussen het groen en vogels met hun veren helemaal uitstaand. Er waren ook onscherpe, bewogen foto's en overbelichte foto's van vogels. Je raadt het al: Het was voor mij een bijna onmogelijke opgave om hier de juiste vogelnamen bij te raden.

Gelukkig waren er een aantal diehards bij, die vele vogels bij hun juiste naam konden noemen. De gevatte opmerkingen vlogen heen en weer en natuurlijk was er een stukje competitie bij wie de meeste vogels bij naam kon noemen! Carel van der Sanden wist soms zelfs de bomen, de tak en de locatie te noemen waar Peter de foto had genomen! Peter had de vogels van Uden en omstreken veelal genomen in de Maashorst, 't Ven en de Drie Vennen. Zelfs John Hermans hoorde ik regelmatig zuchten en steunen als hij een bijna onherkenbare vogel zag. Maar Peter wees ons keer op keer op de speciale kenmerken van de vogel, een vlekje hier, een streepje daar, en dan kwamen sommige er wel uit! Eén keer hoorde ik Jacques Raats uitroepen: "Dat is een UFO!" Henk Arnoldussen was er helemaal stil van geworden en vulde ijverig de antwoordformulieren in. Marijn, de zoon van Peter, was ook aanwezig en leek veel goed in te vullen: Hij zal later ongetwijfeld een waardig opvolger van zijn vader worden! Wanneer Toy Janssen een 'moeilijke' foto goed had geraden, keek hij glimlachend achterom. Naast mij zuchtte Theo Versteegden dat hij dertig van de vijftig Udense vogels goed had geraden. Dat vond ik een hele prestatie: Ik kon ze op de vingers van twee handen tellen. Ondanks de geringe opkomst was het een gezellige avond.

Marlies Noy

Werkgroep Oeverzwaluwen

Het jaar 2006 zal voor de Oeverzwaluwen een nieuw record verbreken. Voor het eerst in twintig jaar zit er niet één broedpaar in oeverzwaluwwand Hemelrijk. De belangrijkste reden hiervoor is waarschijnlijk de enorme zandberg nabij het Hemelrijk van grondverzetbedrijf A.J.M. van Oort, gelegen aan de Rondweg. Hier hebben zich dit jaar dertien broedparen met succes gevestigd. De eigenaar heeft ervoor gezorgd dat het gedeelte met nesten met rust gelaten wordt en de broedsels zijn met succes afgerond. De zandhoop is tijdelijk en verwacht wordt dan ook dat de zwaluwen volgend jaar weer op de vertrouwde stek op het Hemelrijk broeden. Tevens zijn op Uden-Zuid zes broedparen geweest in een zandhoop die over was van de huizenbouw. Deze nesten zijn in veiligheid gebracht door er tijdelijk bouwhekken omheen te plaatsen (met dank aan gemeente Uden). Ook deze zijn met succes uitgevlogen. Op de Kleuter is het succes tot nu toe uitgebleven. Ondanks het opnieuw afsteken van de wand en het vrijhouden van begroeiing voor de wand, hebben er nog geen oeverzwaluwen van de wand gebruikt gemaakt. Het is moeilijk aan te geven wat hiervoor de reden is. We zullen afwachten wat 2007 gaat brengen. Het is duidelijk dat deze kleine pioniers zich niet zomaar door ons laten leiden.

Marc Poulussen

Uilenwandeling Bezoekerscentrum Slabroek

Het verhaal van Plof en 70 kinderen

"Plof is een piepjong uiltje; al zijn leven lang woont hij veilig in het nest. Het nest waar hij altijd zal willen blijven. Meestal woont Plof samen met zijn moeder, maar soms, als zijn moeder op jacht is, dan is Plof alleen. Niet erg leuk, gelukkig betekent de afwezigheid van zijn moeder dat er vlug eten gaat komen. Ook vandaag wacht Plof geduldig op zijn eten. Uren en uren blijft Plof alleen, hij wordt ongerust. "Misschien is er wel wat gebeurd", denkt hij. Voorzichtig zet Plof een stap naar buiten. Zou hij kunnen vliegen?"

Met dat verhaal in het achterhoofd vertrok een gespannen groep kinderen aan een barre en vooral donkere tocht, op zoek naar uilen. Omdat in de week van 14 oktober de kinderboekenweek plaatsvond en die week in het teken stond van dieren, bedacht Bezoekerscentrum Slabroek een 'kinderuilentocht.' Groepen kinderen van vier tot tien jaar oud konden 's avonds laat door de Maashorst struinen. Op een aantal punten in het bos stonden posten met Vogelwachters op hen te wachten. Alle posten waren bemand door Vogelwachters en, zeker zo interessant, voorzien van echte opgezette uilen. Tegen de schemering arriveerde mijn eerste groep kinderen. Ze kwamen knoerthard aangerend en ontfermden zich meteen om de opgezette uiltjes die ik bij me had. "Ze zijn toch wel gewoon doodgegaan hè?", vraagt een stoer geklede jongen. Ook de rest van de kinderen blijkt zeer geïnteresseerd in deze vraag. Als de kinderen duidelijk is dat de uiltjes niet vermoord zijn, worden ze geaaid. Eén meisje probeert een kerkuil zijn vleugels uit te laten slaan, maar houdt daar op mijn verzoek toch maar weer mee op. Op de achtergrond verschansen zich ouders die de uilen bijna net zo interessant vinden als hun kinderen. Zelf zouden ze het nooit hebben gevraagd, maar ook zij haalden opgelucht adem zodra ze wisten dat de uiltjes een natuurlijke dood waren gestorven. Nadat de uilen door twintig kinderhanden zijn beroerd, begon ik mijn verhaal.

Aan de hand van een poster vertelde ik welke soorten uilen er in Nederland voorkomen. De Steenuil bleek het liefste, al had de Kerkuil ook wel iets bijzonders. De Ransuil had leuke oortjes. Precies het juiste moment om te vertellen dat de oren keurig zitten weggewerkt. Ik legde uit dat de oren als het ware scheef zitten waardoor geluid het ene oor eerder bereikt dan het ander. Het kostte me moeite duidelijk te maken dat de uil daarom precies kan horen waar zijn prooi zich verstopt. Vertellen dat een uil door zijn zachte veertjes vrijwel geruisloos kan vliegen is dan een stuk eenvoudiger. Ook de scherpe uilenogen verbaasden de kinderen niets. Toen ze mijn verhaal hadden beluisterd, mochten de kinderen hun route weer vervolgen. Omdat het inmiddels erg donker was geworden bleef de groep wat dicht bij elkaar. "Op naar de volgende post."

Toen de groepen twee en drie arriveerden was het echt donker. Van het rennen naar de post was geen sprake meer. In plaats daarvan hadden alle kinderen hun zaklantaarn aangezet. Hoewel het donker eng is hadden ook zij behoefte om alle uilen uitgebreid te aaien. Waaraan de uiltjes nu precies gestorven waren deed er niet echt toe. Gespannen, en met hun zaklampen in de richting van mijn ogen luisterden ze ademloos naar mijn verhaal. Voor de kinderen nog een hele wandeling, voor mij zat het erop. Ruim zeventig kinderen hebben mijn post bezocht. De andere posten mochten de overige eigenschappen van uilen behandelen. John Hermans mocht de kinderen vertellen over de uilenhuisvesting, Jan-Willem Hermans over het eten van de uil en Peter van de Braak demonstreerde de engste uilengeluiden. Rond half negen waren alle kinderen terug bij het Bezoekerscentrum. Sommigen nog vol energie en anderen met hun ogen half dicht van de slaap. Tijd om naar huis te gaan.

Stijn van Gils

De Harde Notenkraker...

- Het is natuurlijk niet netjes om je voorzitter tijdens zijn praatje voor het IVN in de rede te vallen over vermeende onjuistheden, maar op deze plaats moet er toch eventjes een harde noot gekraakt worden. Jan-Willem, koolmezen broeden niet vier à vijf keer in één seizoen! Dertig jaar nestkasten onderzoek binnen je eigen vereniging laat zien dat hoogstens 5% van deze soort aan een tweede nestje begint!
- Marijn van de Braak, Thijs Fijen en Teun van Kessel, drie leden van de JeugdVogelwacht hebben in de herfstvakantie in Zeeland een zeldzame Zwartkopgors ontdekt. Deze soort was in het najaar pas een aantal keren in Nederland gesignaleerd. Typerend voor het vogelaars wereldje is, dat aanvankelijk de waarneming niet werd geloofd door de kenners. Nadat de gemaakte foto's op Internet waren geplaatst en de volgende dag de hulp van 'betrouwbare' Udense Vogelwachters (Toy Janssen!) werd ingeroepen, barstte het circus los. Binnen korte tijd kwamen honderden Twitchers uit het hele land naar de plek waar de Zwartkopgors zich ophield.
- Dat Jan en Henk 'overgestapt' zijn naar Telpost Brobbelbies-Zuid werd door sommige achterblijvers op telpost Brobbelbies-Noord met voorzichtig enthousiasme begroet. De Harde Notenkraker ziet dat anders: op beide telplekken gaat de trektelexpertise omlaag!
- Momenteel wordt onze vogelcursus gegeven in Cuijk. De vrees is dat we binnenkort meer dan 300 leden hebben!
- Nog meer succes voor de JeugdVogelwacht. Tijdens de landelijke SOVON dag werd de fotowedstrijd voor de jeugd gewonnen door één jeugdlid, en zijn broertje en zusje, jeugdleden in spé. Na eerst helemaal ingezeept te zijn geweest met 'zaadbollen van Grote Klissen' werd de winnende foto gemaakt van R. Regulus jr. Alle drie mochten ze een verrekijker van € 140,- in ontvangst nemen! Verbaasd werd na afloop gevraagd waarom de jeugd toch zo verwend werd? Er was al zo weinig geld voor de natuur, waarom dan van die dure prijzen? (deze kinderen hebben duidelijk een opvoeding genoten!). Als ze het publiek van de SOVON dag aandachtiger bekeken hadden dan zouden ze dat niet vragen. De vergrijzing slaat hier hard toe!

R. Regulus ©

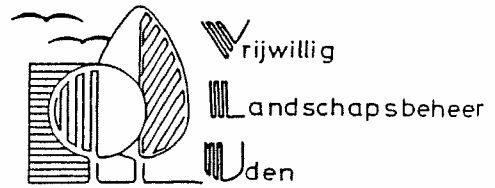

Winnende foto: Thymen Ballering

Werkdag VLU - Nationale Natuurwerkdag

'4 november 2006: Nationale Natuurwerkdag'

Voor de zesde keer is deze dag georganiseerd. Op circa 280 locaties in Nederland werd gewerkt door vrijwilligers aan de natuur. Het VLU (de gezamenlijke werkgroep van het IVN en Vogelwacht) heeft het gebied achter de Bergen uitgekozen voor deze werkdag. Het werkgebied is door de gemeente Uden aangekocht en valt onder de 'Bedafse Bergen'. Het kijkt uit over het nieuwe natuurontwikkelingsgebied die door Rijkswaterstaat is uitgevoerd en in beheer bij Staatsbosbeheer, achter 'de Bergen'.

Maar liefst zestig vrijwilligers waren die bewuste zaterdag op dit evenement afgekomen, waarbij veel leden van Vogelwacht Uden. Willem Peters gaf uitleg wat er moest gebeuren. Langs enkele randen moesten struiken geplant worden, zoals Meidoorn, Sleedoorn, Gelderse Roos en Vuilboom. De grootste stukken werden ingeplant met inlandse Eiken. De klus was bijzonder groot, maar liefst 4.000 Eiken moesten tussen negen en twaalf uur de grond in, met pauze erbij. In de pauze genoten we van koffie en koek. Na de pauze werd er nog een officieel tintje gegeven aan de dag. Wethouder Nota, die de gehele tijd meegeholpen had, plantte samen met een Scoutinglid een symbolische boom. De klus was niet geheel ten einde, zodat enkele leden van ons die bij de Gemeente Uden werken, maandag nog aan de slag moesten.

Ga eens kijken naar het resultaat. Rijdt van Uden naar Vorstenbosch, sla rechtsaf na 'Haardenhandel Van Kessel'. De weg is eindelijk afgezet met een slagboom, zodat auto's er niet meer doorheen kunnen, fietsers wel. In de bocht naar rechts zie je onze verrichtingen van bovengenoemde werkdag. Er is door de Gemeente een kleine verhoging aangelegd, waarop nog een picknickset en een uitkijktoren wordt geplaatst. Vanuit deze verhoging heb je een schitterend uitzicht over het gebied achter 'de Bergen' en over een schitterend aangelegde poel. Volgens mij kunnen we in het voorjaar hier leuke waarnemingen verwachten. Dat is voor mij de drijfveer om als vrijwilliger actief te zijn met dit werk. Zien we jou de volgende keer ook op een werkdag van de VLU?

Jan-Willem Hermans

JeugdVogelwacht

Iedere maand komen ze bij elkaar en beleven ze wat vogels kijken is. Soorten als Klapekster en Kerkuil pronken op hun waarnemingslijsten. JeugdVogelwacht Uden is hét voorbeeld voor alle volwassen leden. Hun eigen clubblad heet Het Ei, gelukkig mag de Eidooier ook in het Bruujssel.

NIEUW: Natuurgebiedje Testen

Dit voorjaar wil de JeugdVogelwacht in een nieuwe uitdaging stappen: 'Natuurgebiedje Testen'. Het is de bedoeling vanaf maart gedurende drie activiteiten de natuurgebieden rondom Uden eens uitgebreid onder de loep te nemen. De activiteiten worden op zondag georganiseerd, als het even kan in samenwerking met anderen.

Die 'testsessies' kunnen uit van alles en nog wat bestaan. Van vogels tellen tot een poel van dichtbij bekijken. Zelfs keihard van een stuifduin afrennen is volgens deze definitie testen. Na de drie ochtenden wordt het beste natuurgebied van de Udense omgeving gekozen.

Tenminste, als het hele project doorgaat, zekerheid is er namelijk nog niet. Mocht je kinderen kennen die wel zin hebben om de Udense natuur uit te proberen, neem dan contact op met Stijn van Gils (06-44744883). Ook enthousiaste begeleiders zijn welkom.

Zwartkopgors waargenomen

'Udense JeugdVogelwachters ontdekken zeldzame Zwartkopgors'

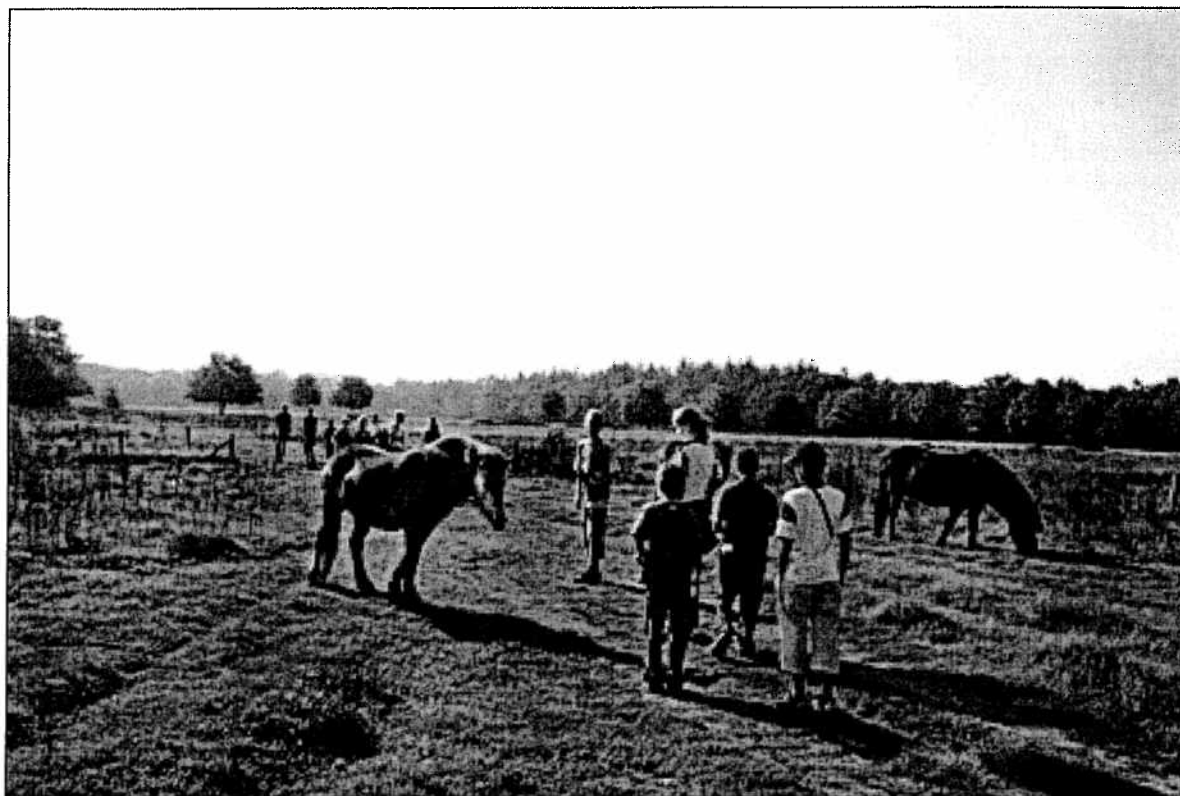
Kortgeleden hebben drie leden van de JeugdVogelwacht Uden voor opschudding gezorgd in 'vogelend Nederland'. Tijdens een vogelreis naar de Brouwersdam in de provincie Zeeland ontdekten ze de zeer zeldzame Zwartkopgors. Het is pas de derde keer dat deze vogel in Nederland is gesignaleerd.

Uit: de krant

Het Bruujssel, december 2006

September: Verrekijker Workshop (door Peter van de Braak)

Op deze warme zaterdagochtend in september zijn we weer gestart met een nieuw seizoen. Een verrekijkerworkshop was ons doel. Natuurlijk gingen we de kijkers in het veld testen en niet op de parkeerplaats. Onderweg zijn we even gestopt met een late zingende Zwarte Roodstaart. In de Maashorst aangekomen hebben we diverse kijkers op een rijtje gelegd. De jeugd kon nu diverse kijkers testen, van kleine kijkers (8x21 tot grotere 10x60). Ook het verschil met een telescoop hebben we kunnen proberen.

Via een omweg zijn we weer teruggegaan naar het Bezoekerscentrum. Onderweg hadden we toch nog leuke soorten gescoord;

Kleine Bonte Specht, Grote Bonte Specht, Boerenzwaluw, Zwarte Roodstaart, Tapuit, Boomleeuwerik, Veldleeuwerik en nog een zingende Tjiftjaf. Het laatste stuk zijn we in een flink tempo gaan lopen, het was wat later geworden dan we gedacht hadden.

Eindeloos vogelen?

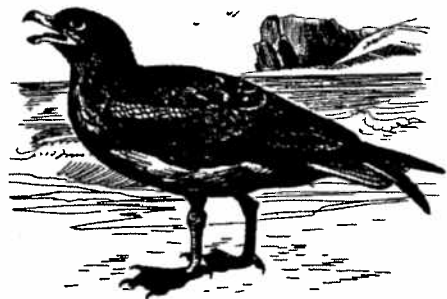
De komende maanden gaan we op ganzenexcursie en op bezoek bij het vogelasiel in Someren. Kent u kinderen die daar wel warm voor lopen en elke derde zaterdag van de maand tijd hebben? Geef ze de gratis 'Echt naar buiten gids'. Die is te downloaden op www.vogelwachtuden.nl (klik jeugd) en te bestellen bij mij. Voor kinderen die geen tijd hebben of voor volwassen vogelaars die willen weten wat ze zoal missen is er 'Ei nieuws'. Een tweemaandelijks mail met alles over de JeugdVogelwacht. Opgeven kan op www.vogelwachtuden.nl.

Stijn van Gils,
Coördinator JeugdVogelwacht
Telefoon: 06-44744883

Vogelrijke excursie Maasvlakte - Rotterdam / Zeeland

Zondag 29 oktober 2006: Om acht uur stonden we met vijftien vogelaars klaar om de reis naar de Maasvlakte te maken. Na het doorspreken van de route zijn we in drie auto's vertrokken. Vanuit Uden is het toch een flinke afstand rijden. De Maasvlakte lijkt ook niet geheel op een natuurgebied, één en al zware industrie is er gevestigd. De geur die er zeker in het begin van het gebied hangt stemt ons niet vrolijk. Via Internet hadden we diverse vogelplekken gevonden (bron: Chris van Rijswijk). Allereerst zijn we naar 'Slag Dobbelsteen' gegaan. Hier hadden we kans op diverse zeevogels. Nou die hebben we hier wel gezien, zelfs bijna kunnen aaien. Een Zeekoet zat er op het strand, helaas was deze niet helemaal lekker meer (olieslachtoffer?). Op zee hebben we Eidereenden, Roodkeelduikers en zelfs enkele Kleine Jagers gezien. Op het strand zaten de drukke steenlopers. Nadat we allemaal flink uitgevogeld en uitgewaaid waren gingen we op pad naar de Strandleeuwerik. Deze waren een dag ervoor gemeld aan de Noordzijde, bij de friettent.

Bij de parkeerplaats van de nieuwe stuifdijk hebben we de auto's geparkeerd, hier was geen friettent en dus ook geen Strandleeuweriken. We zijn naar een bekende telpost gelopen en hebben daar even mee gekeken. Enkele Roodkeelduikers, Zeekoeten, Aalscholvers en een Jan van Gent kwamen er langs gevlogen. In de verte zag je Hoek van Holland liggen. Toen we verder het binnenland inkeken zagen we in de verte een friettent en jawel er vlogen leeuwerikachtige vogels op. Ernaartoe dus! Een groot gedeelte ging er lopend naar toe, terwijl de chauffeurs met de auto vertrokken. Zij waren er natuurlijk als eerste en hebben de Strandleeuweriken, zes stuks, mooi kunnen fotograferen. Nadat de rest ook ter plekke was, vertrokken de leeuweriken. Dan maar de inwendige mens gaan verzorgen, friet en frikadellen. Een Dwergmeeuw kwam nog fraai langs vliegen terwijl we aan de friet zaten. Even later kwamen ook de Strandleeuweriken weer terug. Prachtig heeft iedereen deze toch wel zeldzame soort kunnen bewonderen. Na de friet zijn we weer vertrokken en hebben diverse plekken op de Maasvlakte bezocht. Vele Koperwieken en Merels zaten in de duinen. Verder hebben we er niet veel meer gezien. Het is toch wel een groots gebied waar je de vogels moet gaan zoeken. Erg veel beschutting hebben kleine zangvogels er niet, er staan weinig bomen en struiken.

Na de Maasvlakte zijn we naar Zeeland gereden. Op de grens van Zuid-Holland met Zeeland zijn we gestopt in Brouwersdam. Hier waren prachtig enkele Roodkeelduikers, Parelduiker en zelfs Paarse Strandlopers te zien. Ook deze moesten natuurlijk op de gevoelige plaat, of is het tegenwoordig kaart? Aan de binnenzijde van de Brouwersdam wist onze jeugd een mooi gebiedje te vinden. Hier zijn ze enkele weken geleden geweest met een JNM excursie, het gebied, de Kabbelaarsbank. Vanachter een kijkscherm, waar iedereen voor ging staan, hebben we nog mooie soorten gescoord. Een langs vliegende IJsvogel, tien Kleine Zilverreigers, twee Grote Zilverreigers, drieëndertig Lepelaars en diverse Middelste Zaagbekken. Het is een aanrader om hier eens te gaan kijken. Het gebied is te vinden achter 'Port Zeelande' van Centerparcs.

Helaas werd het al wat later en moesten we beginnen aan de terugweg. Via de Plunjepolder waar de vele ganzen zaten zijn we weer huiswaarts gekeerd. Een lange maar geslaagde vogeldag!

Peter van de Braak

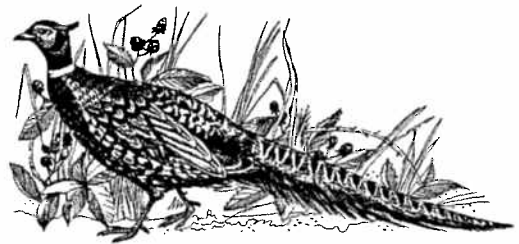
Vogels in onze tuin

Jolanda Rutten is lid van de redactie van het Bruujsel. Haar interesse voor vogels gaat voornamelijk uit naar vogels die in de tuin voorkomen. Jolanda is moeder van Daan en Lotte en samen met Carel de trotse bezitter van een grote 'diervriendelijke tuin'. Jolanda schrijft elk kwartaal iets over haar eigen belevenissen in deze tuin. Bezoek ook eens haar website www.cdevink.com, voor prachtige foto's.

Vier jaar geleden begon ik met deze vaste rubriek met het voornemen dit tot in lengte van jaren te blijven doen. Want over vogels in onze tuin raak ik vast niet uitgeschreven... Het is tenslotte elke dag opnieuw een wonder om van zo dichtbij te beleven wat er in de natuur allemaal gebeurt! Nu zijn we vier jaar verder, zestien Bruujsels verder, dus zestien verhaaltjes over 'Vogels in onze tuin' verder. En nu ga ik toch de allerlaatste versie schrijven. De inspiratie is op, het wordt tijd om ruimte te maken voor een nieuwe rubriek.

Een mooi moment om even terug te kijken naar de afgelopen vier jaar. In die tijd zijn er negen nieuwe soorten bijgekomen. Elke keer met even veel enthousiasme ontdekt, elke keer weer genoten van de spanning of zo'n vogeltje zich nog vaker laat zien. Elke keer werd ik weer extra gericht op de tuin, op buiten, op de natuur. Het blijft prachtig om zo dicht bij huis naar vogeltjes te kijken. Het aantal soorten vind ik niet het belangrijkste, maar toch geeft het wel een heel speciaal gelukkig gevoel om een soort in de tuin te zien die ik er nog niet eerder gezien heb. En dan natuurlijk de tientallen pogingen om zo'n klein beestje met een fototoestel vast te leggen. Het is elke keer weer een klein 'project' als er iets nieuws aan is komen vliegen. In vier jaar tijd negen nieuwe soorten, de teller staat nu op 49. Ik ben benieuwd hoeveel jaar ik nodig heb om er nog eens negen soorten bij te krijgen...

De winter is weer in aantocht. Leuk om in de versies van voorgaande jaren te zien wat er dan weer op me af zal komen. Vogels voeren in de winter, van dichtbij bekijken. Grappig dat ik me dat nu nog helemaal niet realiseer met dit warme weer. Andere jaren hadden we al sneeuw gehad en een behoorlijke nachtvorst, dus toen hingen de vetbolletjes al buiten. Nu nog niet, maar het is leuk om er alweer naar uit te kijken. Ook las ik dat de Fazanthaan zich rond deze tijd altijd vaak liet zien in de tuin. Ik heb hem inmiddels wel weer gehoord, maar nog niet gezien. Dit jaar is alles wat later. Ik las ook dat ik de nestkasten al lang schoon had moeten maken. O ja, binnenkort maar eens inplannen, het is nu gelukkig nog niet zo koud, dus een prima klusje voor de komende weken.

En dan vooruit kijkend... Zou er nog wel een keer een Torenavalk in onze nestkast komen? Vier jaar geleden schreef ik over het plaatsen van de kast, en dat ons eigen natuurgebiedje toch wel heel mooi zou zijn voor een Torenavalk. Twee seizoenen hebben we hem bij de kast gezien, één keer hebben ze zelfs op de kast gepaard, maar nooit is het tot een 'bruujsel' gekomen. Ik geef de moed niet op. Het is altijd leuk om nog iets te wensen over te houden!

Hier laat ik het bij. Ik hoop dat jullie deze rubriek met plezier hebben gelezen en ik hoop dat jullie mijn volgende rubriek ook weer leuk zullen vinden. Maar daarover meer in het volgende Bruujsel.

Jolanda Rutten

Overleg SBB én Natuur & Milieu

Op 8 november 2006 hebben IVN-Uden, IVN-Oss, IVN-Bernheze en Vogelwacht Uden, weer een overleg gehad met Staatsbosbeheer. Hierbij enkele punten die besproken zijn:

Werkzaamheden Kanonsberg

In het noordelijk deel van de Kanonsberg zullen de bomen direct grenzend aan de snelweg omgezaagd worden. Dit om te voorkomen dat er bomen en takken op de weg vallen. Er is goed onderzocht of er geen nesten en dergelijke aanwezig zijn. Werkzaamheden worden in november uitgevoerd. Voortaan zal twee keer per jaar het gras in het beekdal van de Kraaieloop gemaaid en afgevoerd worden. Geprobeerd wordt om dit in juli en in september uit te voeren. Het gebied moet vernat worden. Dit moet gedaan worden door het Waterschap. Deze zijn bezig om in de gehele Maashorst een plan op te stellen voor vernatting. Helaas duurt het lang voordat er een plan komt, hopelijk dat de uitvoering sneller gaat.

Langs de Grensweg is een proefstukje gemaaid en geklepeld om te kijken wat voor effect dit heeft. Afhankelijk van de resultaten zal volgend jaar het beheer aangepast of verder uitgevoerd worden. Wat te doen met de opslag van Elzen bij het ven wat aan de Grensweg ligt? Doordat het nu een elzenbroekbosje aan het worden is, zijn er soorten als Blauwborst en Sprinkhaanzanger gekomen. Het broekbos verdrijft echter een aantal planten. Staatsbosbeheer is voorstander om hier en daar Elzen te knippen om deze een beetje in toom te houden. Dit is echter een beheer wat Staatsbosbeheer niet kan uitvoeren. Misschien kan dit een activiteit worden voor het VLU.

Bemesting

Door ons is aangehaald dat het terrein grenzend aan onze trektelpost behoorlijk is 'bemest'. Dit is niet bekend bij Staatsbosbeheer en ook niet de bedoeling. De volgende keer direct actie naar Staatsbosbeheer ondernemen.

Inventarisaties

Staatsbosbeheer is zeer geïnteresseerd in waarnemingen van Patrijs en Kwartel in de Maashorst. We zullen via onze waarnemingen deze doorsturen naar Staatsbosbeheer. Graag volgend jaar alle waarnemingen van deze soorten vermelden, zodat ze aan het eind van het seizoen weer ter beschikking gesteld kunnen worden.

In 2007 wil men planten inventariseren in de gebieden Klotven en Beekdal van de Kraaieloop.

Contactpersoon

Zien wij zaken die niet goed zijn of waar we vraagtekens bij zetten, neem dan contact op met Roy Fleury (Opzichter), telefoon: 073-5513036 of mail naar r.fleury@staatsbosbeheer.nl

Jan-Willem Hermans

Natuurgebied 'De Brobbelbies'

In het hart van de Maashorst ligt een landbouwenclave van ruim tweehonderd hectare, dit gebied wordt in de volksmond 'de Brobbelbies' genoemd. Het gebied wordt in zijn geheel omsloten door bos. Aan de noordwestkant bevinden zich de bossen langs de Nistelrooisebaan, aan de zuidzijde ligt de Brobbelbiesweg en de Palmstraat in Schaijk vormt de oostkant van het gebied. In de topografische atlas van Staatsbosbeheer kun je het gebied vinden in de zuidwesthoek van atlasblok 45-37, langs atlasblok 45-36. Zie topografische kaart op blz. 39.

Geschiedenis

Voor 1940 was dit gebied nog onontgonnen, dat wil zeggen, niet ontwaterd en werd het gebruikt als 'gemeynte gronden' (gemeenschappelijke gronden). Het werd door de omliggende dorpjes gebruikt als graasgebieden voor al het vee dat toen voorhanden was (schapen, koeien en ossen). De grondwaterstand in dit gebied was erg hoog, de oorzaak moeten we zoeken in de grond zelf en in de slechte afwatering. De grond bestaat hier uit zandleem met veel kiezel, een groot deel hiervan is slecht doorlatend. Daarbij lagen rond het gebied opgewaaide stuifduinen, die het gebied insloten als een kom. Rond 1940 is het gebied door de familie Ophoven ontgonnen en na de oorlog verkocht en verkaveld. Ik ken de Brobbelbies van rond 1980 als een nat weilandengebied waar veel Kieviten broedden en waar tot in de jaren tachtig nog Boomkijkers voorkwamen. In de herfst was hier grote kans om Kraanvogels aan te treffen. Van 1967 tot 1990 heeft de ruilverkaveling van Midden-Maasland gelopen, die voor het gebied de Brobbelbies op zijn zachts gezegd beroerd is uitgevallen. De ontwatering werd dwars door een stuifduin gegraven (Grote Wetering, richting Nistelrode), zodat er een sloot van drie tot vier meter diep ontstond. Hierdoor viel het gebied binnen twee jaar droog en ging de grondwaterstand met 280 centimeter naar beneden.

De naam 'Brobbelbies'

De tweehonderd hectare landbouwgrond ligt boven op de Maashorst aan de hoge kant van de Peelrandbreuk. In het gebied zitten veel hoogtes en laagtes die vooral zijn ontstaan door uitstuiven van zand. Door de slechte doorlaatbaarheid van de grond ontstonden hier vennen en natte weilanden. Hierin groeiden veel planten die van natte voeten houden, zoals Pitrus en Biezen, deze vormen door de groei een pol. Ieder jaar sterft de onderkant van de biezenpollen af waardoor er holtes vol gassen ontstaan en als men door die weilanden loopt, komen er gasbellen vrij en 'brobbelen de biezen'.

De Kraanvogels

Van Kraanvogels is bekend dat ze graag overnachten met hun voeten in het water, om aan predatoren (de soort predator is afhankelijk van het land waar ze overnachten, in Nederland de Vos) te ontkomen. Aangezien de Brobbelbies aan de rand van de Peel ligt, (en de Peel ligt aan de trekroute van deze vogels) is het te verwachten dat er Kraanvogels overnachten in een vennengebied omsloten door bossen.

Waarom een verhaal over dit gebied

De Brobbelbies ligt op de scheiding tussen het werkgebied van de Vogelwacht Uden e.o. en Vogelwerkgroep Oss e.o. Veel vogelaars van die groepen komen hier regelmatig en werken samen aan bepaalde projecten. Ook heeft de Vogelwacht Uden hier een vogeltrektelpunt wat al vijf jaar bekend is over het hele land. Op dit punt worden vele uren doorgebracht door verschillende mensen uit de omgeving, dit alles onder leiding van de Vogelwacht Uden. Waar nu nog voor een groot deel maïs, aardappelen en koren groeit, zullen in de toekomst vooral grote grazers hun best doen om van de Brobbelbies en omliggende bossen een mooi open landschap te maken.

Klotven

Andere mooie gebiedjes die in het noorden van de Maashorst liggen zijn onder andere ‘Het Klotven’: een klein wijstgrondengebied dat wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Dit natte bosje met Populieren en Elzen en aanliggende hooilandjes ligt ten oosten van Nistelrode in het gehucht Loo, aan de weg Koudenoort. Dit gebied ligt midden op een breuk en is zeer vochtig. Het is niet toegankelijk om er te wandelen.

Kanonsberg

Hier kom je, door vanaf het nieuwe industrieterrein, de Vorstengrafdonk, de Rijksweg over te steken richting Nistelrode en dan de eerste weg rechts in te slaan (Berghemseweg), na honderd meter links het fietspad op. Door de nieuwe eco-fietsstunnel onder de A50 door en dan ben je op de Maashorst. We volgen het fietspad met de bocht mee tot we bij een open vlakte links van het fietspad tussen de bossen komen. Deze vlakte wordt in de volksmond de Kanonsberg genoemd. Dit omdat het leger van Napoleon op deze berg zijn kanonnen zou hebben opgesteld om de rijksweg te beschermen. Het verhaal van Napoleon klopt niet omdat we hier niet op een berg staan maar op een vlakte die tot aan de Rijksweg dezelfde hoogte heeft. Bovendien komen op oude kaarten geen namen voor die hier op wijzen. Waarschijnlijk is deze naam ontstaan in de laatste wereldoorlog toen de Duitsers hier een namaakvliegveld hadden liggen. De Canadesen hebben er in 1944 een echt vliegveld van gemaakt en hebben dit ook gebruikt. Er ligt hier in de bossen nog de Vliegveldweg (een betonnen pad) die met een boog richting Nistelrode loopt en nu een mooi wandelpad is. De open vlakte van de Kanonsberg ligt tegenwoordig in zuidelijke richting over de Nistelrooise baan en wordt uitgebreid in oostelijke richting om aansluiting te krijgen met de Munseheide. Het is de bedoeling om een groot begrazingsgebied te maken, dat op den duur aansluit met de begrazing van de Brobbelbies. De bossen aan de westkant zullen een geluidsbuffer blijven vormen tegen het geluid van de A50. De Kanonsberg is ook te bereiken met de auto vanaf Nistelrode via gehucht het Loo. Het gebied staat vooral bekend als een gebied van Nachtzwaluw, Boomleeuwerik en Geelgors. Als men de omheining van het begrazingsgebied passeert, hangen hierop bordjes met de tekst ‘begrazingsgebied Munseheide’, Staatsbosbeheer heeft het gebied de Kanonsberg bij het begrazingsgebied de Munseheide gevoegd. Op dit moment (2006) is men bezig om het aantal grote grazers uit te breiden. In de topografische atlas is de Kanonsberg te vinden in atlasblok 45-36 in de noordoosthoek.

Munseheide

De Munseheide is een heideveld van ongeveer dertig hectare, het ligt in de noordelijke bossen van de Maashorst. Het is te bereiken met de fiets; vanaf Heesch en Oss de Rijksweg volgen richting Schaijk, bij Camping de Maashorst rechts de Palmstraat volgen tot de Nistelrooisebaan, hier rechts, na vijfhonderd meter ligt aan je rechterzijde de Munseheide. Het is een voormalig stuifzandgebied dat is begroeid met voornamelijk Struikheide en verspreid staande bomen van ongeveer dertig tot veertig jaar oud. Het gebied is eigendom van de gemeente Oss en ligt in de gemeente Landerd. Het heidegebied ligt midden in het Begrazingsgebied van de Munseheide. Het ligt te voet op tien minuten afstand van de Kanonsberg. Er zitten dezelfde soort vogels als op de Kanonsberg.

De bordjes op het toegangshek naar het begrazingsgebied ‘Munseheide’.

Foto: Wim Gremmen

De naam

Het gehucht 'Mun' hoort bij Schaijk en ligt in de uiterste westhoek van dit dorp. In het gehucht staat een stoelenfabriek op de kruising met de Koekampweg. Dit schrijf ik erbij om duidelijk te maken wat dit tegenwoordig voor een plaatsje is. Ooit (650 jaar geleden) is dit als een eenmansbedrijf begonnen. Deze mensen leefden van de landbouw. Het lag tussen twee hogere gebieden in Herperduin en de Maashorst. 'Mun' moet hebben gestaan voor lage del (een del is een laagte in een gebied) aan het einde van een beekdal. Op de rand van een beekdal vestigden zich boeren. Het lagere beekdal werd gebruikt voor hooi en de omliggende hogere gebieden voor begrazing en plaggen. Op oude kaarten worden zowel een deel van het tegenwoordige Herperduin als de noordkant van de Maashorst als Munseheide genoemd. In Herperduin ligt nog een klein plasje dat nog steeds de naam Mun draagt.

Aan de andere kant over de Rijksweg begint de Maashorst. Hier begint de 'Achtentwintig Bunder' van Oss. Vooraan in het bos begint tegenwoordig een begrazingsgebied van Staatsbosbeheer. Op de poortjes die toegang geven tot deze begrazing staat de naam 'begrazingsgebied Munseheide'. Het komt er dus op neer dat 1. de Kanonsberg, 2. de Munseheide en 3. de Achtentwintig Bunder, samen in het begrazingsgebied de Munseheide liggen.

Bron : Clubblad: 'Schrijverik'

Auteur : Wim Gremmen (Vogelwerkgroep Oss)

Bijzonderheden uit de Winkel

Voederhuisje en nestkasten

Een mooi product, gemaakt door Aad van Toor. De vogels hebben droog voer in een bak, zodat ze weinig ervan rond strooien. De prijs is € 8,-. Nestkastje: € 6,-

Bij Aad van Toor zijn andere voederhuisjes te koop voor € 8,-. De uitvoering is een voederplank met een dak erop. Als je belangstelling hebt kun je hem bellen 0413-264106

Nieuw in de winkel

De dwergganzen van Anjum.....	€ 21,95
De kiekendieven van het Oldambt.....	€ 24,95
De zwaluwen van Singraven.....	€ 26,95
Vogels in en rond de tuin.....	€ 10,00

Kijk eens goed in de winkel van de Vogelwacht. Mogelijk kunt u iemand verrassen met één van de onderstaande cadeaus en/of praktische middelen. U steunt daarmee tevens het werk van Vogelwacht Uden.

De doelstelling van de winkel:

- Service aan de leden van de Vogelwacht Uden e.o.
- Door verkoop van boeken, kaarten en Cd's met vogelgeluiden steeds meer mensen kennis en interesse bijbrengen voor het vogelleven.
- Door verkoop van nestkasten de vogels helpen bij het vinden van nestelplaatsen in de broedperiode. Vinden van genoemde plaatsen in de vrije natuur wordt zeer bemoeilijkt. De winter staat voor de deur. Honger en kou doen veel vogels sterven. We kunnen helpen door het geven van voedsel in zeer slechte omstandigheden, maar het geven van onderdak is een permanente hulp. Als dan in het voorjaar de meesjes uitvliegen, geeft u dat een dubbel prettig gevoel.

Meer willen weten over vogels? De winkel kan u daarbij helpen:

• Nieuwe zakgids vogels van Hayman, zakformaat.....	€ 10,00
• Vogels in de nesten.....	€ 10,00
• Uilen van Europa.....	€ 32,50
• Vogelkijkgids Nederland.....	€ 15,00
• Zakgids kustvogels van Europa.....	€ 10,00
• Vogels van maand tot maand.....	€ 11,50
• Natuurdetective Vogelkijker.....	€ 7,50
• Natuurdetective Insectenjager.....	€ 7,50
• Vogels over de vloer.....	€ 15,00
• 1-2-3 Natuurgids Vogels.....	€ 9,00
• Herkenning Roofvogels in het veld.....	€ 11,00
• Veldgids Roofvogels.....	€ 27,00
• Vogelgedrag.....	€ 13,00
• ANWB Vogels van Europa.....	€ 22,50
• Waarom Nonnetjes.....	€ 12,95
• Uilenvlucht.....	€ 12,95
• Kraaienbende.....	€ 14,95
• Wat zingt daar?.....	€ 19,95
• Klein Kanoetenboekje.....	€ 9,95
• Cd's met vroege vogelzang Nico de Haan, vogels rond het huis.....	€ 11,00
• Cd's met vroege vogelzang 2 Nico de Haan, vogels van bos, hei en wei.....	€ 11,00
• Cd's met vroege vogelzang 3 Nico de Haan, vogels van plas en moeras.....	€ 11,00

- DVD 'Herken onze Uilen' € 11,00
- DVD 'Vogels rondom ons huis' € 17,00
- DVD 'The traveling Birds' € 10,50

Andere artikelen:

- Vogelwacht Uden sticker € 0,50
- Mooie geborduurde Vogelwachtsticker (geel/blauw embleem) € 1,00
- Vogelwachtspeeldje (een "must" voor leden) € 5,00
- Vogelwacht Uden cap € 4,00
- Raamstickers € 3,95
- Voedersilo metaal 20 cm hoog € 8,00
- Voedersilo metaal 35 cm hoog € 11,50
- Voedersilo metaal 52 cm hoog € 16,00
- Verrekijker Pilot 8 x 40 ZCF € 30,00

Nestkasten

- Bouwpakket nestkast voor Mezen, Huismussen, Boomklevers, Spreeuwen en Roodborst € 3,50

Bouwplaten

- Gele kwikstaart € 4,50

Er zijn in onze winkel nog enkele posters te koop van Thieme. Ze kosten € 4,50 per stuk.

- Zangvogels van beemd en veld nr. 8
- Riet- en watervogels nr. 11
- Vogels van duin en kust nr. 14

Suggesties met betrekking tot aanpassing en/of uitbreiding van het winkelassortiment zijn bijzonder welkom.

Tip 1 !!

Indien u een boek hebt gezien van de uitgevers Tirion, KNNV of ANWB, bel even, mogelijk kunt u het betreffende boek via de winkel met minimaal 25% korting verkrijgen.

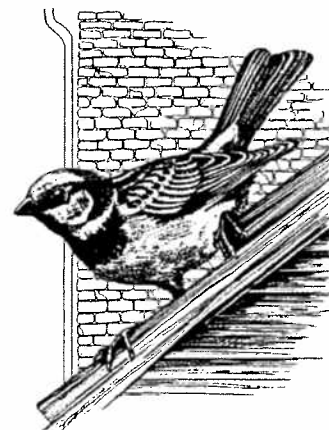
Tip 2 !!

Indien u een interessant artikel ziet, een boek, een CD, een DVD, een nestkast, enz. enz. waarmee uzelf of de leden van de Vogelwacht wat mee zouden kunnen, laat het mij weten. Verschillende leden hebben dit al gedaan en het artikel is bij hen terecht gekomen, meestal voor een goede prijs.

Coördinator:

Jacques Raats
Maasstraat 65 te Veghel
Telefoon: 0413-369388 (voor afspraak van tevoren even bellen)

Kijk ook eens op www.vogelwachtuden.nl en klik op 'algemeen', daar vind je de winkel.

ACTIVITEITEN WERKGROEPEN VOGELWACHT UDEN

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dialezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, te weten:

WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

WERKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverwaluwenwand op de voormalige grindaafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverwaluwenwand en observatiehut. Op verzoek is een gratis brochure verkrijgbaar met daarin alle details over de bouw e.d.

Coördinator Marc Poulussen, telefoon: 0413-274046

WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. veertig kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Alle broedgegevens worden geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Daarnaast het geven van advies aan belangstellenden.

Coördinator John Hermans, telefoon: 0413-272777

WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals Koolmees, Pimpelmees en Zwarte Mees, Gekraagde Roodstaart, Vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Tevens het inventariseren en administreren van broedgevallen.

Coördinator Leo Ballering, telefoon: 0413-368248

WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een zestal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van nestkasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de Buizerd, Havik, Sperwer, Torenavalk, Wespandief en Boomvalk.

Coördinator William van der Velden, telefoon: 0413-343308

WERKGROEP CLUBBLAD / PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujssel". Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de diverse activiteiten binnen de vereniging. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in de dag- en weekbladen, kabelkranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Nov, telefoon: 0413-251691

WERKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, telefoon: 0413-252529

WERKGROEP JEUGDVOGELWACHT UDEN E.O.

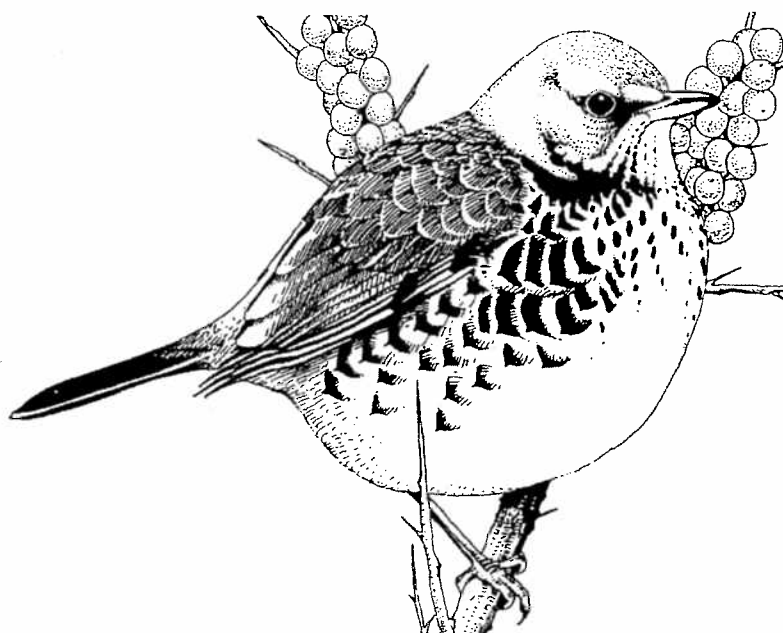
De Jeugdnatuurgroep is een zelfstandige werkgroep binnen Vogelwacht Uden. Zij is bedoeld voor jongeren tussen de tien en vijftien jaar en heeft als doel de jeugd kennis te laten maken met alle facetten van de natuur. Een keer per maand trekt men het veld in om naar vogels te kijken, bomen te herkennen of paddestoelen te zoeken. Men tracht het besef en waardering voor de natuur bij de jeugd te vergroten.

Coördinator Stijn van Gils, telefoon: 06-44744883

WERKGROEP SENIOREN.

Een actieve groep senioren binnen de Vogelwacht die iedere maandagmorgen in de Maashorst gaat wandelen voor het sociale contact maar ook om van de natuur te genieten. Daarnaast wordt assistentie verleend bij het maken van diverse soorten nestkasten en helpt men mee met het samenstellen van het Bruujssel. Ook wordt ondersteuning verleend bij het uitvoeren van inventarisatiewerkzaamheden.

Coördinator Johan van Roosmalen, telefoon: 0413-266485

WAT DOET VOGELWACHT UDEN?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop.
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels.
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek.
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten m.b.t. vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties.
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen.
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving.
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Hemelrijk.
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, I.V.N.-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- In samenwerking met het I.V.N.-Uden actief deelnemen aan het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden e.o.
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad "Het Bruujsel".

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (B.M.P.), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

- De jaarcontributie bedraagt € 14,- per persoon.
- Gezinsleden betalen € 6,-.
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt € 2,50.
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujsel".

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: Liesbeth Verkaar, Oliemolenstraat 53 - 5402 LH UDEN.
Telefoon: 0413-265397 of E-mail: info@vogelwachtuden.nl

Website Vogelwacht Uden: www.vogelwachtuden.nl

Clubgebouw: De Groenhoeve, Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij). Telefoon: 0413-250047.

Nobru.....

TECHNISCH PERSONEEL BV

Dé specialist voor moeilijk invulbare technische functies

- **Opdrachtgevers** kunnen vacature(s) voorleggen aan Nobru waarna zij zich toelegt op het, binnen de gestelde termijn en budget, adequaat vervullen van de personeelsbehoefte.
- **Werkzoekenden** met een technische of technisch/commerciële achtergrond kunnen bij Nobru terecht voor advies en bemiddeling naar een duurzame baan bij een van haar opdrachtgevers.

De belangrijkste vakgebieden waarbinnen Nobru Technisch Personeel werkzaam is, zijn:
Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde, Bouwkunde en Civiele Techniek.

Nobru Technisch Personeel B.V.
Rondweg 73 (Poort van Uden)
Postbus 73
5400 AB Uden

Telefoon: 0413-243610
Fax: 0413-243615
E-mail: info@nobru.nl
Internet: www.nobru.nl

itreno

innovative internet solutions

**Uw partner voor de technische en
grafische realisatie van intelligente
en dynamische websites**

**Rondweg 75 (Poort van Uden)
5406 NK Uden**

**Telefoon 0413-256996
E-mail info@itreno.com
Internet www.itreno.com**

**premium honden & katten voeders,
ZO'N KWALITEIT; ZO VOORDELIG !!
www.4feedt.nl**

Onder andere in ons assortiment:

20 kg Senior krokant:	€ 26,15
20 kg Superieur Krokante brok:	€ 22,70
20 kg Superieur Kip & Rijst (Premium):	€ 24,50
20 kg Superieur Puppy brokjes:	€ 30,35
20 kg Superieur Lam & Rijst (hypoallergeen):	€ 25,10
10 kg 6-Mix kattenbrokjes:	€ 17,60

en vele andere soorten; ook alles in 10 kg verpakkingen

Gratis bezorgservice in Uden, Oss, Veghel, Nijmegen, Wijchen en omgeving!

U bent ook van harte welkom in onze winkel:
Honden & Katten Speciaalzaak 4FEEDT
Volkelseweg 26 - 5405 NA Uden

Kijk eerst op www.4feedt.nl voor de openingstijden!!

Meer informatie en VOORDELIG on-line shoppen (> 1000 artikelen):

www.4feedt.nl

Of vraag een folder aan: 0413 - 266 398

De Kleuter
tuincentrum

Uw tuinvakman

Alle tuinartikelen, tuinontwerp,
aanleg en onderhoud van tuinen

Tuincentrum De Kleuter
Goorkensweg 1 - UDEN

Telefoon: (0413)261078

Fax: (0413)252323

E-mail: info@dekleuter.nl

Internet: www.dekleuter.nl

Gordijnen
vloerbedekking
binnenzonwering
raamdecoraties
enz.

Neringstraat Oost 7-9
5401 GM Uden
Tel.: 0413-250510
Fax.: 0413-247210

www.vloerenraam.nl

Een huiscollectie Impressions;
een collectie met veel keus en
kwaliteit, speciaal voor u
geselecteerd en vervaardigd.
WELKOM

Het Bloemenmagazijn
Botermarkt 5-7
5404 NV UDEN

Tel.: 0413-267988
Fax: 0413-257584

Partner in wonen

Huisvesting Consultancy
Bouwprojectmanagement
Beheer & Onderhoud

Atriënsis B.V.
Insulindelaan 124
Postbus 842
5600 AV Eindhoven
Telefoon: 040-2367859
Fax: 040-2364278

E-mail: info@atriensis.nl
Webite: www.atriensis.nl

RIOOL-, REINIGINGS- EN
INSPECTIEBEDRIJF VOOR
GEMEENTE, RIJK EN INDUSTRIE

Statenweg 31
5428 GD
VENHORST
Tel.: 0492-321405
Fax.: 0492-324375

Slagerij Frans Knobbout

Drossaard 12
5403 ET UDEN
tel: 0413-267354

*Wij bieden u met zekerheid het
beste rundvlees uit Nederland*

COCK ULAND de fietsenwinkel

Drossaard 47
5403 ES Uden
Tel. 0413-267088

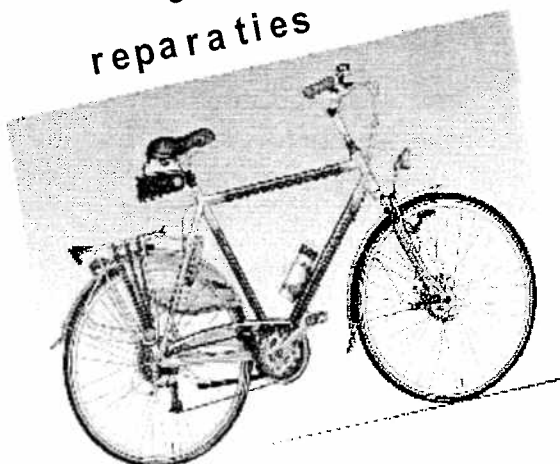

Duijhuizerweg 8 Tel. 0413 363785
5406 TB Uden Fax 0413 342047

*Voor al uw agrarisch
loonwerk*

WIM DE WILT

*Voor al uw
tweewielers
en
reparaties*

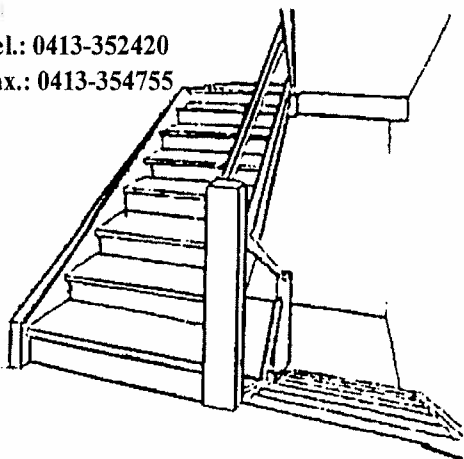
KERKSTRAAT 4 - UDEN - 0413-262620

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Dorshout 6b
5462 GL VEGHEL

Tel.: 0413-352420
Fax.: 0413-354755

snijders metaal

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN

Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel.: 0413 - 262780

De Bruin
verzekeringen

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden
Telefoon (0413) 330 999, Telefax (0413) 253 204
Website www.debruin.nl
e-mail info@debruin.nl

**Alle verzekeringen
en financiële diensten**

**RIOOL-, REINIGINGS- EN
INSPECTIEBEDRIJF VOOR
GEMEENTE, RIJK EN INDUSTRIE**

Statenweg 31
5428 GD
VENHORST
Tel.: 0492-321405
Fax.: 0492-324375

Laat uw digitale bestanden
gratis afdrukken

WWW.JETTEN.NL

Meld je aan op onze printservice
en je ontvangt 5 gratis afdrukken.
(1 aanmelding per huishouding)

FUJIFILM
DIGITAL
IMAGING
SERVICE **FDI**

JETTEN **FOTOGRAFIE**

**BRESSERS
MANNENMODE**

**Marktstraat 12
5401 GH Uden**

Telefoon: 0413262568
Fax: 0413271305
E-mail: Bressers@wanadoo.nl

Beschermen helpt. Helpt u mee?

**Want één op de vijf
vogels wordt nog
bedreigd!**

De polevaar is terug. Dat is natuurlijk
goed nieuws. Maar zowel in Nederland
als Wereldwijd groeit de Rode Lijst
van bedreigde en kwetsbare
vogelsoorten nog steeds.
Help mee, word lid en
ontvang gratis een
Zakgids Vogels of
een Nestkast als
welkomst-
cadeau.

Vogelbescherming

Ja, ik word lid voor f40,- per jaar (65+/- f27,50) en ontvang
elke 2 maanden gratis het tijdschrift VOGELS en één van de
welkomstcadeaus. Hiernaast heb ik mijn keuze aangekruist.

Dhr./Mevr. _____

Adres: _____

Postcode: _____

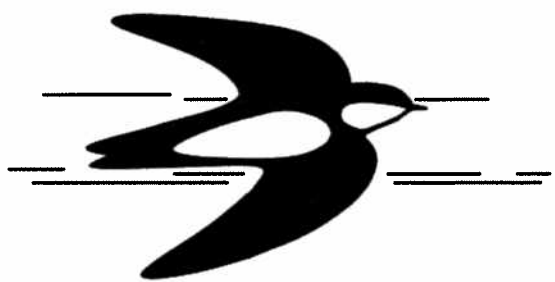
Plaats: _____

Stuur deze bon naar: Antwoordnummer 1974, 3700 WB Zeist.
Postzegel hoeft niet, mag wel.

JAN PEERENBOOM

**Aannemings bedrijf
Jan Peerenboom B.V.
Volkelseweg 6
5405 NA Uden
tel: (0413) 26 37 40**

Vogelwacht Uden e.o.

